

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1099.

CHICAGO, ILL., 4. OKTOBRA, (OCTOBER 4,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

VSEBINA.

ČLANKI.

Ameriške religije v predsedniški kampanji.
Al Smith se zna prilagajati.
Klic našemu ženstvu.
O razvoju socialne družine (Ivan Molek).
Šesta redna konvencija S. D. Z. v Lorainu.
Veličasten socialistični kampanjski shod v
Los Angelesu.
Pet predsedniških kandidatov v Ohiju.
"Prijatelji delavstva".
Stanje jugoslovanske federacije S. L. P. ob
njeni 17. konvenciji v Detroitu.

IZ NAŠEGA GIBANJA.

Poročilo o Thomasovem shodu v Clevelandu.
Slavnostna otvoritev društvenega doma v Bon
Airju.
Kako je na premogovnih poljih v vzhodnem
Ohiju.
Collinwoodska slovenska deca katoliških star-
šev se vzgaja v novi šoli.

Nekaj novic iz milwauškega mesta.
Priredbe v Girardu, Ohio.
Velika slovenska prireditev v San Franciscu.
V soboto 6. oktobra bo plesna zabava druš.
Pioneer št. 559 SNPJ. v Chicagu.
Naznanilo članstvu kluba JSZ. v Girardu, O.
Kampanjski fond J. S. Z.
Zastopniki "Proletarca".

RAZNO.

Pod spovednim pečatom, roman.
Klic sodrugom, poem, Jos. Pezdirtz.
Datumi Šubljevih koncertov.
Dramski zbor "Nada", odsek J.P.S., bo imel
7. oktobra prvo predstavo v tej sezoni.
Koncert T. Šublja v Milwaukee.
Prihodnji koncert pevskega zbora "Lira"
v Chicagu.
Ivan Kaker (nekoliko življenjepisa).
Odgovor uredniku Proletarca (Frank
Stonich).
Viščipci.
Listnica uredništva.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak četrtek. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vse leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$3.50; pol leta (half year) \$2.00.
Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

KAMNOLOM

Vstopnina 75c.

v nedeljo 21. oktobra ob 3. popoldne

V DVORANI Č. S. P. S.

Poleg drame govori, petje, godba. Zelo
obširen spored.

Prebitek gre v fond za Dom J. S. Z.

NORMAN THOMAS

IN

JAMES H. MAURER

sta vaša kandidata

Zborovanje ohijske konference

se vrši

v nedeljo 14. oktobra ob 10. dopoldne

V SLOVENSKEM DELAVSKEM DOMU,

COLLINWOOD, O.

Večer pred zborovanjem, to je, v soboto 13. oktobra

KAMPANJSKI SHOD IN VESELICA

v Slovenskem Delavskem Domu.

Zborovanje zavednega slovenskega delavstva v Kansasu
pod avspicijo konference J. S. Z. se vrši

v nedeljo 21. oktobra ob 2. popoldne

V ARMA MOOSE HALL,

ARMA, KANS.

PROLETAREC

Glasiło Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1099.

CHICAGO, ILL., 4. OKTOBRA, (OCTOBER 4,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

AMERIŠKE RELIGIJE V PREDSEDNIŠKI KAMPANJI

KAKO PRAZNA JE sedanja volilna kampanja demokratske in republikanske stranke, je med drugim dokaz tudi "religious issue". Razposlanih je bilo že ogromno pisem, izdane so kampanjske knjige in širijo na milijone letakov, v katerih se obravnava "versko vprašanje". Demokratski predsedniški kandidat je katoličan, pobožen katoličan, ki gre vsako nedeljo v cerkev, član mnogih verskih in klerikalnih organizacij. Republikanski predsedniški kandidat je po veroizpovedi Quaker, tudi pobožen, kakor se že tolmači pobožnost v ameriškem bizniškem svetu. Te vrste pobožnjaki so dobro predstavljeni v Upton Sinclairjevi knjigi "They Call Me Carpenter". Verska nestrpnost glasom ustave ne bi imela nobenega mesta v ameriški volilni kampanji, toda s čem naj se ljudstvo peča, če mu odvzamejo še to? Kandidatje obeh strank se razpravi o kritičnih problemih tako previdno umikajo, da masa ne ve pri čem da je, pa je dostopna agitaciji, ki se suče v bojih med verstvi.

Tradicija je, da mora biti demokratski in republikanski predsedniški kandidat pripadnik kake protestantske sekte. Bilo je nesmiselno misliti, da bi mogel biti katoličan nominiran na konvenciji ene ali druge omenjenih strank, neglede na sposobnost. A končno je le dosegel nominacijo katoličan Al Smith, čigar pristaši so se prizadevali, da mu jo izvojujejo, že dve leti pred nominacijsko konvencijo 1924 in od tedaj vsa štiri leta do letošnje konvencije v Houstonu. Bil je nominiran, ker protestantovski del demokratske stranke ni imel nobenega kandidata, ki bi mogel v popularnosti tekmovali s Smithom, in pa, ker je imel Smith za seboj zagotovljeno finančno pomoč kapitalistov ter močno, spretno politično mašino v vzhodnih državah. Tako je dobil katoličan nominacijo in demokratje ter republikanci se sedaj lasajo v listih, na sejah, v cerkvah in kjer se pač morejo radi vere. Oba kandidata obsojata "versko vprašanje" in se zgražata nad "versko nestrpnostjo"; komaj pa časopisje objavi njune današnje izjave, že se dobi kak vpliven republikanec, ki zagrmí proti Smithu, ker je katoličan. In nato zarohni kak demokrat, pa je spet ogenj

v strehi. Kampanjska odbora pa hitita zanikavati vsako odgovornost za tak boj — a boj le plamti, kajti ničesar ni lažljega kakor prepír radi vere.

Katoliška cerkev oficíelno izjavlja, da je v sedanji, kakor v vsaki drugi volilni kampanji popolnoma nevtralna. In oficíelno je res "nepristranska". V praksi pa agitira na vse pretege z vsemi sredstvi za izvolitev Al Smitha. Poglejte npr. ameriške slovenske klerikalce, kako se navdušujejo za Smitha. Pred štirimi leti so bili napram demokratskemu predsedniškemu kandidatu zelo hladni, ker ni bil katoličan. Velika organizacija Kolumbovih vitezov je katoliška propagandistična organizacija prvega reda, in kot taka je seveda v glavnem politična — oziroma politično-verska. V zadevah Mehike ni prav nič skrivala svojega lica, nego je enostavno zahtevala od ameriške vlade, da se zavzame za preganjane katoličane v Mehiki in da protektira "ameriške interese" na oni strani Rio Grande z vsemi sredstvi — na kratko rečeno, Kolumbovi vitezi so skušali ustvariti položaj, ki bi dovedel do vojne med Zedinjenimi državami in Mehiko. To je "politika". Martin H. Carmody, predsednik Kolumbovih vitezov, pa je ob priliki njihove prošle konvencije izjavil, da se kot organizacija ne bodo vmešavali v predsedniško kampanjo; uradno se res ne vmešava. Toda gospodje odborniki delujejo za Smitha in pri tem jim pomaga to, da so odborniki. Ni namreč vseeno, ali si kot agitator samo navaden smrtnik, ali pa glavni odbornik te ali one velike organizacije. Kolumbovi vitezi torej agitirajo za Smitha z vsem navdušenjem, ne zato ker je Smith demokrat, ampak ker je katoličan. KSKJ. je nepolitična na papirju. Njen aparat po vsi deželi deluje neuradno za Smitha. Odborniki katoliških društev in nižja duhovščina politizira za Smitha. Višja je oprezna, kajti katoliška cerkev je v ameriški politiki "nepristranska".

Proti Smithu pa divjajo bigoti na drugi strani; posebno se razlegajo svete besede zgražanja z lec protestantovskih pastorjev v južnih državah. Kakor katoliška, so tudi vse druge religije v tej deželi pečajo s "politiko". Drugače

ne bi imele čemu eksistirati! Protestantovski bigotje v južnih državah npr. se trudijo prepovedati vsako poučevanje v šolah o evoluciji, kajti o postanku sveta in človeka poznajo samo eno edino "resnico", in ta je v svetem pismu. Ku Klux Klan npr. je organizacija protestantskih bigotov, ki mislijo, da je Bog njih izbral za izvoljeno ljudstvo, ne pa žide, katoličane in boljševe. V južnih državah so se celo škofje razvneli proti Smithu, seveda ne katoliški. Protestante jezi, ko vidijo, kako imenitno je organizirana katoliška cerkev v politiki. Agitira, pa je oficijelno vendarle nepristranska. Ampak tu in tam se vseeno izda. Neki jezuitski list v Italiji je priobčil takoj po Smithovi nominaciji več člankov, v katerih pripoveduje, kako silno bo

povečan vpliv katoliške cerkve, ako bo izvoljen katoličan za ameriškega predsednika. In skoro vsi katoliški listi po svetu so izražali svoje zadovoljstvo, nekateri toliko nerodno, da so s svojim vzradoščenjem prilivali olje na ogenj protestantske protiagitacije.

Predsedniška kampanja, v kateri dominira pivo in vera, je žalostna kampanja, neglede kako vznruja milijone volilcev. Pričkanje o vinu, pivu in veri ne zahteva mislečih volilcev. In ljudje zelo neradi mislijo. Milijonarji, ki vodijo kampanjo obeh strank in jo financirajo, so lahko veseli. Brez težav so odvrnili ljudstvo od resnih problemov ter jih nagnali v tok gostilniške politike. Njim se izplača, ker ljudstvo plača.

KLIC NAŠEMU ŽENSTVU ZA SODELOVANJE

Dne 6. novembra bo glasovalo milijone žensk. V kampanji obeh strank denarne oligarhije se posveča posebno pozornost agitaciji med ženstvom. Dokler niso imele volilne pravice, jih niso poznali. Odrekale so jim enakopravnost in zametavale njihove zahteve. V marsičem velja še vedno dvojna mera. Delo, ki ga izvršuje ženska, je navadno manj cenjeno in manj plačano, dasi je izvršeno enako dobro, kakor ako ga opravljajo moški. Ali bodo volilke dne 6. novembra glasovale za stranko, ki se je vsikdar borila za pravico žensk, ali za tiste, ki so jih jim odrekli? — Socialistično gibanje po vsem svetu se bori za pravice žensk, za njihovo osvoboditev iz oklepov socialne krivičnosti od vsega začetka. Milijone žensk po vsem svetu se tega zaveda in so aktivne v delavskem socialističnem gibanju. Isto mora prej ali slej storiti tudi ameriško ženstvo.

NASPROTNIKI LJUDSKIH INTERESOV so v tej volilni kampanji aktivni na vso moč tudi med ženstvom. Ženske imajo volilno pravico, in oni hočejo, da glasujejo za kandidate, katere so nominirali privatni interesi, torej za demokratske ali pa republikanske.

Ženske, ve čutite socialno neenakost. Socialisti so bili prvi, ki so se borili za vaše pravice, za izbrisanje pravila dvojne mere. Za volilno pravico za ženske so se borile naše stranke po vsem svetu. Socialisti so vedno zahtevali iste pravice za ženske kakor jih imajo moški. Zahtevajo zanje enako plačo kakor jo dobivajo pri enakem delu moški. In zahtevajo zanje socialne olajšave, ki jih potrebuje ženska kot mati. Zahtevamo zakon, ki bi preprečil industrialcem izkoriščanje ženske v delavnici, kar znači, ne več kot osem ur dela dnevno po dnevu, odprava nočnega dela za ženske, kjer je to mogoče, drugod pa skrajšanje nočnega šihtha na šest ur z regularno plačo in dobre higijenske naprave. To so ene izmed reform, ki jih zahtevamo, cilj pa nam je sistem, v katerem mati ne bo več prisiljena služiti kruh v tovarnah, nego se bo lahko popolnoma posvetila gospodinj-

stvu in oskrbi otrok, da bo delavčeva družina res lahko imela dom, ki bo vreden tega imena.

Stranke, ki niso ničesar storile v boju za dosego ženskih pravic, hočejo danes, da ve glasujete zanje. Pomaga jim cerkev, pomaga jim denar, ki jim omogoča izdajanje posebne agitacijske literature za ženske, najemanje agitatoric, lokalov, prirejanje zabav itd.

Ve veste, čemu hočejo vaše glasove! In ve tudi veste, da če bi bile ženske poučene kakor niso, da bi glasovale za socialistično stranko, katera edina zasluži njihove glasove. Vaša naloga je, da jih poučite. Naročite iz kampanjskega urada soc. stranke posebne letake za agitacijo med ženstvom. Širite med njim vse druge socialistične letake in liste. Navajajte jih, da bodo prihajale na socialistične shode. Organizirajte v vsakem klubu JSZ. poseben ženski agitacijski odsek. Kjer kluba ni, apeliramo na naše somišljenice, da organizirajo ženski agitacijski klub. Ve lahko pripomorete, da dobi socialistična lista tisoče ženskih glasov, samo ako se zavzamete za agitacijo. Sodružice, v akcijo! Borba za pravico in resnico, borba proti krivici in izkoriščanju je tudi vaša borba!

Al Smith se zna prilagoditi

Al Smith je govoril v Milwaukeeju in listi so poročali, da ga je poslušalo 16.000 ljudi. To je mnogo in je med drugim znak, da progresivci, katere je vodil pokojni senator R. M. LaFollette, ne vedo, kam bi. Demokratska stranka je bila do letos v Wisconsinu majhna, nepomembna in v kampanjah ni prihajala mnogo v poštev. Republikanska stranka je imela regularno in progresivno krilo, socialistična pa je bila v Wisconsinu druga stranka.

V tem se je letos precej spremenilo vsled skrahiranja progresivnega krila v republikanski stranki. Al Smith je situacijo v Wisconsinu izrabil, ker je John Raskob preskrbel dovolj gotovine, kajti Smithova kampanja stane. Na shodu dne 29. sept. v Milwaukeeju je Smith govoril o naprednosti in prohibiciji. Govoril je z ozirom na psihologijo Wisconsinčanov ter hvalil njihovo naprednost, obsojal republikansko nazadnjaštvo, pripovedoval o osebni svobodi, ki se povrne z njegovo zmago in s tem se povrne tudi pivo — to pa v Wisconsinu mnogo pomeni, zato demokratje upajo na velik uspeh.

Kadar pa govori Smith v državi, ki jo imajo v rokah nazadnjaški, bigotski demokratje, nasprotniki znanosti, osebne svobode in piva, tedaj ubira Al povsem druge strune. Obljube nič ne stanejo in načel se med demokrati in republikanci ne pričakuje.

Nekateri ljudje, katerih spomin ne sega daleč nazaj, bodo prihodnje leto zopet zelo "razočarani", posebno ako bo Smith izvoljen, kajti o osebni svobodi in pivu bodo potem odločevali v Washingtonu bolj demokratje iz južnih držav kakor pa predsednik Smith in njegova Tammany.

VELIČASTEN SOCIALISTIČNI KAMPANJSKI SHOD V LOS ANGELESU.

Kampanjskega shoda socialistične stranke v Los Angelesu se je udeležilo tri tisoč ljudi. Glavni govornik je bil Norman Thomas. Predsedoval je pisatelj Upton Sinclair. Govorila je tudi Lena Morrow Lewis, ki kandidira v zvezni senat na socialistični listi ter več drugih. Shod je bil v vseh ozirih triumf socialistične kampanje. Kolekta na shodu v agitacijski fond je znašala nad \$1.700. Zelo uspešne shode je imel Thomas tudi drugod po zapadu, kot v mestih San Francisco, Salt Lake City, Spokane, Butte, Portland itd. Za Thomasom obišče vse te kraje socialistični podpredsedniški kandidat James H. Maurer.

Naročite si knjigo "Beg iz teme". Vezana v platno stane \$1.75.

O RAZVOJU SOCIALNE DRUŽINE

PREDAVAL IVAN MOLEK

v Milwaukeeju, Wis., dne 25. marca, 1928

(Nadaljevanje.)

Reakcionarni ljudje, ki dominirajo vlado in zakonodajo, se posmehujejo tej resnici in odgovarjajo z dvalisoč let starim argumentom: Tako je bilo in tako bo . . . Tako sta odredila natura in njen Bog . . . Tako zahteva človeška natura . . . Družinski čut, to je čut individualne družine, je prirojen . . . Družina je enota naroda in države, s katerima živi in pade; ako pade družina, pade narod, pade država, pade civilizacija . . .

Stara pesem. Piškav argument. Ni res, da je vedno bilo tako, in najmanj je res, da je stara forma družine človeku narurna in prirojena. "Človeška natura" je najprikladnejša luknja, v katero se vselej skrijejo zagovorniki starega reda, kadar jim zmanjka argumentov. Saj pravijo, da je tudi vera in verska morala prirojen "čut"; dalje govore o domovinskem ali nacionalnem "čutu". Filozofi in psihologi stare šole vam pripovedujejo, da je deklamacija prirojeno, da pestujejo punčke iz cunj, da so možje po naturi poligamični in žene monogamične ter da je človek po naturi sebičen v ljubezni kakor glede premoženja. Vse to je plain bunk. (George A. Dorsey.)

Človeku je prirojeno le tisto, kar dela takoj po rojstvu avtomatično — in nič drugega. Vse drugo je odvisno od vzgoje, razmer in okolič. Vse drugo je navada. Človek je fizično ogromna zbirka stanic, po svojem obnašanju in delu je pa ogromna zbirka navad. Mnoge navade so tako stare, da postanejo železne srajce, potem pa dolže naturo. Natura sama nima pri tem nič opraviti; natura je mehka kot vosek in pohlevna kot ciganski osliček, če jo znaš obvladati. Morda porečete: Ako se človek rodi kot avtomat, odkod pa so talenti? Odgovor je, da talenti se razvijajo kasneje, ko razmere človeka brusijo in kujejo.

Družinska — kakor individualna — sebičnost je tudi navada, ki je prišla z razmerami in izgine z razmerami. Človeška sebičnost je identična z individualističnim čutom in izhaja iz individualne odgovornosti. Ker je bil človek prepuščen sam sebi in je bil odvisen le od svoje pesti in svojih možganov, in ko je bil končno še uverjen, da "svaki neka zase Boga moli", kajti vsakdo je sam odgovoren za svojo "dušo", se je seveda navadil ceniti samega nad vse druge in živeti le zase in krvne svojce. To izvira iz onega ozkega mentalnega obzorja: "Mi smo tukaj, nad nami je Bog, pod nami pekel in okrog nas je sovražnik". Saj ni čudno, če je bil primitivni človek osebno, družinsko in nacionalno

egoističen ali sebičen. Tako je bil navajen in take so bile njegove življenske razmere.

Nobenega razloga pa ni, da bi bil človek vedno tak. Najmanjšega razloga tudi ni, da bi se človek, ki je vse to spoznal — jokal za današnjo sebično državo, ki pade s staro družino vred. Da, država, politična forma vladavine, je zapisana isti usodi kakor individualna, monogamična družina. Nobena žavba je ne reši. Civilizacija pade? Da, krščanska in kapitalistična civilizacija! Tudi tej ne bo pomagala nobena žavba. Morala bo iti v grob za svojimi predniki. Duhovniška civilizacija na stari Kreti, v Babilonu in Egiptu je šla in za njo je šla grško-rimska suženjska civilizacija — toda ljudstva so ostala in obdržala materialne pridobitve teh civilizacij. Istotako ostanejo ljudstva v bodoče in ohranijo vse ono, kar je dobrega v sedanji civilizaciji. Dobro pa je le ono, kar se lahko prilagodi novi in boljši civilizaciji, novi in boljši organizaciji človeške družbe.

Razvoj strojne produkcije in modernih prometnih ter občevalnih sredstev je v zadnjih sto letih tako spremenil socialno življenje v civiliziranih deželah, da morajo biti tudi sveti in častitljivi stari temelji afektirani. Da so res prizadeti in da se majo ter rušijo, vidimo vsak dan, če pazno gledamo okoli sebe. Potrebno pa je, da tudi razumemo, zakaj je tako. Ko to enkrat zaznamo in pojmujeemo, nam bo jasno, da družina, narod, politična vladavina, moralno pravo in drugi slični temelji stare družbe niso nikakršne nepremagljive Petrove skale, za kakršne jih prikazuje stara ideologija, ki bi bile na svetu od vekomaj do vekomaj — temveč so le stopnje v razvoju človeške družbe. Nič ni stalnega! Vse se rodi, raste in razpada v procesu evolucije. Vsaka institucija, pa naj obstoji tisočletja, je le odraz, odsev svoje dobe.

Primitivna produkcija potrebščin je bila individualna. Vsakdo je delal zase. Delo na roke je bilo počasno in glavni smoter je bil, da se zadosti potrebam. Na kupičenje blaga ni nihče mislil. Produkcija je bila organizirana le po družinah in zadrugah. Vsaka hiša je bila obenem delavnica: predilnica, tkalnica, kolarnica, mlin, pekarija, mesnica itd. Vsa proizvodnja je bila torej koncentrirana v družinskem življenju. Delavec, ki ni bil suženj, je bil obenem lastnik produkta, katerega je deloma sam porabil in deloma zamenjal.

Iz teh razmer se je izobličila družinska in individualna čutnost, zavednost, sebičnost, oholost in druge take lepe lastnosti, ki dičijo primitivno agrarno družbo. Te razmere so tudi povzročile, da se je razvilo toliko jezikov in verstev. Ljudje so se privezali na en kraj, izolirali se od drugih rodov in živeli sami zase toliko časa, da jih je pregnala invazija močnejšega ljudstva. Saj še danes dobite v zaostalih krajih na kmetih, kjer ni železnice, posameznike, ki se niso nikdar premaknili iz svojega rojstnega

kraja; v neciviliziranih deželah pa najdete cele rodove takih ljudi, ki vse svoje življenje prečepe v enem gnezdu. Tako so nekoč živeli z malimi izjemami povsod v Evropi in Ameriki. Ne smemo se torej čuditi, če je vsaka naselbina imela svojega domačega boga in svoj dialekt, iz katerega se je sčasoma razvil nov jezik. Ljudstva so bila organizirana le za vojno, igre in verske praznike. Organizirana sta bila torej le rop in zabava. Delo ni bilo organizirano. Vsaka družina je producirala zase.

(Dalje prihodnjič.)

Prijatelji delavstva

Boss republikanske stranke Mr. Butler je potrošil četrto milijona dolarjev v naporih, da uniči unijo tekstilnih delavcev v New Bedfordu; nedavno je bil razkrit tudi kot najemnik privatnih detektivov, ki so imeli nalogo podkupiti duhovnike, da bi rekli svojim ljudem, naj se vrnejo na delo. Raskob, ki načeljuje demokratskemu kampanjskemu odboru — v boju proti delavstvu celo spretnejši kot Butler — je razbil unijo avtomobilskega delavstva z ustanovitvijo *checkoff* kompanijske unije za 75.000 delavcev General Motors korporacije v Flintu, Mich. Ne ypraša se, če hočeš ali nočeš v Raskobovo kompanijsko unijo. Vzameš delo, in presto! od tvoje prve plače odračunajo članarino.

Ako ti ni prav, dobro, 100.000 brezposelnih avtomobilskih delavcev išče službo. — *Labor Age*.

Šesta redna konvencija Slovenske Dobrodelne Zveze

Slovenska Dobrodelna Zveza je "domača" organizacija, v kateri člani drug drugega poznajo veliko bolj kot v katerikoli drugi jugoslovanski podporni organizaciji, z izvetjem samostojnih društev. Njen delokrog je samo v državi Ohio, največ seveda v Clevelandu in bližnji okolici. Deluje okrog 18 let. Imela je dosedaj šest konvencij, vse v Clevelandu razen prošle, ki se je vršila v bližnjem Lorainu od 10. do 14. septembra. Zborovala je pet dni, a je morala dodajati "over time". V petek npr. je zborovala do polnoči. S kraja so mislili, da se bodo pobahali z "novim rekordom" in skončali delo v teku treh dni, pa ni šlo. In če zboruje taka konvencija pet dni, je to proporcionalno več, kakor če bi zborovala recimo konvencija SNPJ. 12 dni. Stare hibe naših konvencij so se ponovile tudi na tej. Največ časa se je porabilo prve dneve z dolgovezniimi debatami, proti koncu so pa na vso moč hiteli reševati važne zadeve, pri katerih bi bila paznost umestna in potrebna.

S. D. Z. je imela glasom tajnikovega poročila dne 30. junija 1928 v oddelku odraslih 5.707 članov in v mladinskem 2.642, imovine pa nekaj nad \$558.000. Skoro vso ima posojeno na posestva članom in deloma tudi nečlanom v Clevelandu. Štiri petine njenega članstva živi v Clevelandu.

S. D. Z. šteje 45 društev, šestinštirideseto pa je bilo ustanovljeno v Lorainu v času konvencije. Konvencija je štela 69 delegatov; vsaki je zastopal povprečno nekaj nad 80 članov. Skupaj z glavnimi odborniki je štela konvencija 83 članov.

Značilnost konvencije je bila, da je po dolgi razpravi sprejela kak predlog, in ga potem z ravno tako dolgo razpravo zopet porušila.

Precej se je razpravljalo, sklevalo, podiralo in zopet sklevalo, tudi o plačah glavnih odbornikov, ki so skoro vsem prilično zvišane.

Plača predsednika je \$600 letno; dosedaj je bila \$250 letno. Povišana je torej za več kot polovico. Plača podpredsednikoma je zvišana od \$25 na \$75 letno. Tajnik bo prejemal \$225 na mesec, ob enem pa je konvencija dovolila odboru, da mu sme najeti pomočnika. Plača zapisnikarju je zvišana od \$40 na \$75 na leto. Kakor prej, bo prejemal tudi po novih pravilih še \$3 od vsake seje. Glavni blagajnik bo prejemal \$350 letno, kakor dozdaj. Plača nadzornikov je \$25 letno in \$3 od seje, za vsako pregledovanje pa dobe še posebej \$20. Prej letne plače niso imeli. Nekaterim odbornikom je konvencija nakazala povišanja tudi za nazaj do prejšnje konvencije. Predsedniku konvencije John Gorniku je dala \$50 nagrade, podpredsednikoma pa \$25 vsakemu.

Volitve odbora so se vršile na zaključni seji v petek zvečer. Predsednik Gornik je izvajal, da so volitve važne, da ima glavni odbor veliko odgovornost, da ima S. D. Z. člane vseh verskih in političnih prepričan in je zato nič več kot prav, da so kot taki zastopani tudi v glavnem odboru. Ker ima S.D.Z. društva tudi izven Clevelanda, naj slavna delegacija pri volitvi odbora to upošteva. Delegacija pa je glasovala po "prepričanju" večine in odbor je ostal ves prejšnji razen dveh članov gl. porotnega odseka ter vrhovnega zdravnika. John Gornik ostane predsednik in je bil izvoljen formalno in z ovacijo. Ko hitro je bil predlagan, je nekdo planil s predlogom, da se nominacije zaključijo in predlog je bil seveda sprejet. V tisti naglici je bilo le čuti, kako se je nekdo podvizal in je predlagal za predsednico Mrs. Agnes Zalokar. John Gornik je predsednik S. D. Z. že 18 let. Prvi gl. podpredsednik je Fr. Černe, druga gl. podpredsednica pa Mrs. Julija Brezovar. Primož Kogoj je bil ponovno izvoljen za gl. tajnika brez opozicije; zapisnikar je James Debevc, blagajnik Jernej Knaus, nadzorni odbor, Janko Rogelj, Louis Pirc in Ignac Smuk. V nadzornem odboru je razlika ta, da bo predsednik v novem Rogelj, v prejšnjem pa je bil L. J. Pirc. V finančnem odboru so F. M. Jaksich, L. Kušlan in Jos. Lekan. V porotnem odboru so Louis Balant, Albina Novak in Louis Jerkič. Balant in Jerkič sta edina nova člana glavnega odbora. Za vrhovnega zdravnika je bil izvoljen dr. F. J. Kern; kandidirala v ta urad sta tudi dr. James Seliškar in dr. Oman. Dosedaj je bil vrhovni zdravnik dr. Seliškar. Glasilo ostane "Ameriška Domovina", za katero je glasovalo 55 članov konvencije, za "Enakopravnost" pa 26. Pogodbo z glasilom napravi gl. odbor; navadno ponudijo listi, ki se potegujejo za glasilo kake podporne organizacije, svoje pogoje, predno se glasuje za preferenco. V tem slučaju dobi glasilo omenjeni list, ne da bi navedel v naprej kake pogoje. "A. D." je sicer tesno spojena s S. D. Z. in na vodstvu so njeni ljudje, zato dobi v tisk tudi tiskovine, vsled česar se G. M. K. v svojih poročilih o konvenciji zelo pritožuje, kajti on naglaša, da bi moral dober odbor, kateremu bi bil interes S.D.Z. več kakor pa interes Pirčeve tiskarne,

vprašati za cene še v kaki drugi in potem naročiti tiskovine v oni, ki bi dala najboljše pogoje. Spor v tem oziru je največ vsled tega, ker odbor S.D.Z. prezira tiskarno "Enakopravnosti", katero ne vpraša niti za cene, kajti to bi pomenilo konkurenco Pirčevi tiskarni.

Prihodnja konvencija se bo vršila v Collinwoodu v Slov. del. domu. V petek okrog polnoči je bila šesta konvencija S.D.Z. zaključena s petjem "Hej Slovani". To je pri njih že star običaj. Vzlic svojemu slovanstvu pa je konvencija sprejela v nova pravila točko, da sme vsakdo pristopiti v S. D. Z., ki odgovarja zdravniškimi predpisom, neglede na narodnost. — Slovenskemu domu na Holmes Ave. v Collinwoodu je dovolila \$21,000 posojila proti 5½% obresti. — Razpravljala je o svojem skladu za onemogle, ki ga je ustanovila pred 9. leti, toda je naletela na zapreke pri zavarovalniškem komisarju, ki je menda hotel, da stvar boljše preračunajo. Zadnja konvencija je sklenila, da prejema iz tega sklada vsak član S.D.Z., ki dopolni 60. leto starosti in je že najmanj deset let pri Zvezi ter je onemogel in nesposoben za delo \$20 mesečne podpore, in če je bolan, prejema poleg te tudi bolniško podporo. Po 70. letu starosti pa je upravičen do pokojnine \$20 na mesec vsak član.

Na konvenciji je bilo precej opozicije, lahko bi človek rekel, proti "stari gardi", ki pa ni imela načelnega značaja. Poskušala je odvzeti Pircu glasilo s predlogom, da ustanovi Zveza svoje glasilo, a je propadla, dasi je bila debata obširna. O opoziciji piše G. M. K. med drugim:

"Glede delegacije se je že prvi dan opazilo, katera grupa kontrolira konvencijo. Od 85 delegatov in gl. odbornikov je bilo v opoziciji pri raznih predlogih, kateri jim niso ugajali nekako od 25—30 delegatov. Manjšina je bila poražena skoraj na vsej črti, enako pri volitvah. Manjkalo jim je taktičnega vodstva in ako tega ni, je vsak poiskus fiasko, na kar bi morali računati in marsikje odnehati, ker so že naprej vedeli, da jih čaka neizogiben poraz. S tem so si samim sebi zadali udarce, da jih večina ni poslušala pri raznih predlogih, kateri bi bili v resnici v korist zveze, bili pa so poraženi radi netaktike. V kolikor sem lahko opazoval, ni bilo niti nikake prave zveze med njimi, vodili so različno brez dobrega premisleka, medtem ko je bila večina vedno kompaktno za svojimi voditelji."

S. D. Z. je po zatrdilih njenih funkcionarjev in glasila politično in versko nepristranska. Kako je politično nepristranska, razvidite iz sledeče notice, ki je bila priobčena v "A.D." z dne 14. septembra:

"... Malo je manjkalo pa bi konvencija Zveze poslala brzojavni pozdrav predsedniškemu kandidatu Smithu. Navdušenje je bilo splošno. Toda konec čisto je prevladalo mišljenje, da onim, ki niso še izvoljeni, ni treba čestitati, povdarjajoč, da bo Smith vseeno izvoljen, in ga bo kot predsednika Zjedinenih držav lahko pozdravila prihodnja konvencija..."

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Collinwood, Ohio. — Ni bilo mogoče priobčiti v tej številki. V prihodnji objavimo vse.

Dopisi Bridgeport, Collinwood, o Farmer-Labor stranki v Penni in več drugih, ki so priobčeni v tej številki, so bili poslani za objavo v prošli, ker pa za vse nujno gradivo ni bilo prostora, so morali izostati.

HANS KIRCHSTEIGER:

POD SPOVEDNIM PEČATOM

(Roman, poslovenil E. K.)

SINOPSIS.

Kaplan Hercog, kateremu sta grenila dneve gospodujoča kuharica ter župnik, je šel po mučnem dnevu preziranja v šolo, da uči malčke veronauk. Kot vselej, se je preje sprehajal po polju, kajti zrak in narava mu je bila užitek, v župnišču pa je bil kakor jetnik. Pri bogatem mlinarju so se pripravljali na svatbo. Hčer Cenka se poroči s premožnim fantom iz sosedne fare. Topiči pokajo, fantje vriskajo, ljudje so pustili delo, da vidijo redko slavlje. Tudi otroci postanejo nepazni, da mora kaplan zaključiti pouk in jih spustiti ven, da si napasejo radovednost, sam pa odide proti domu.

Nadaljevanje.

Kaplan odide takoj v svojo sobo in gleda odtod, kako gre sprevod v cerkev. Celu pokopališče je polno ljudi, ki jih je radovednost od vseh strani zgnala na kup. Kdo naj bi zameril samotnim ljudem z dežele, ki celo leto ne vidijo ničesar ter ne poznajo ničesar razven dela, da jim je taka svatba velika izprememba v vsakdanjem življenju! Že konji, ki pripeljejo svatbene goste v hitrem diru, obujajo zanimanje kmetov, pomenkujočih se s sosedi o vrednosti, barvi in o napakah vsake posamezne živali. S kritičnimi očmi pregleduje kmetica svilnate suknje in pozlačene avbe od neveste do zadnje botrice. Tudi gospod župnik ceni s pogledom izvedenca število gostov in obenem darove, ki odpadejo zanj danes pri oltarju. Celu ubogemu gospodu kantorju ne ostane žep na tak dan popolnoma prazen. Pred cerkvenimi vrati stojita že dva ministranta v rdečih suknjicah in belih srajcah ter držita z resnimi uradnimi obrazi razpeto rdečo vrv, star cingulum, kajti pri njima si mora vsakdo, kdor nosi svatebni šopek, kupiti za par novičičev pravico, da sme vstopiti v cerkev. Seveda morata mala dacarja oddati nabrane obole strogemu gospodu učitelju, kar jima je res žal. Ali ministranti niso zaman na glasu, da so največji prevejanci; na potu od cerkvenih vrat do zakristije, kjer gospod učitelj že hrepeneč čaka ter računa, koliko kozarcev piva si bode lahko kupil za to, se pač izgubi fantoma pest polna krajcarjev v žepih izpod rdečih suknj.

V cerkvi ne mara kmet čakati niti minute dalje, nego je treba, ali pred cerkvijo ga nikoli ne mine potrpežljivost. Že pred pol ure je "skupaj zvonilo", a še vedno gleda vse na vrata velike gostilne pri "zlatem volu". S polnimi rokami oprakov hite ljudje semtertja. Šivilja mora še nekaj urediti na nevestini obleki, včnčarica mora zvezati za več kakor sto oseb svatbene vence, poln koš rožmarina je treba razdeliti, gospod boter iz Brezovice je šele prišel in mora še hitro pojedsti svojo godlo. Oj, ako gospod župnik ne bi prigajal, ne bi prišli v cerkev pred poldnevom. Njega pa opominja lastni želodec; celo uro gledati, kako drugi jedo in pijo, v tem ko je sam še na teše, — pač da bi skoraj rajši prepustil kaplanu svatovsko mašo!

"Prihajajo! Prihajajo!" se razteže od ust do ust med pričakujočo množico in vsi vratovi se podaljšajo. Godci in cerkveni zvonovi napravijo zmes glasov, ki se zdi človeškim ušesom z dežele, da je lepa in slavnostna, župnikovemu psičku zadaj na dvorišču pa nikakor ne ugaaja, vsled česar tuli strašansko.

Dopadljivo gleda kaplan skozi okno na sprevod, ki se pomika v cerkev. Velika svatba na deželi je mla-

demu duhovniku, ki je preživel vso svojo mladost za seminarskim zidovjem v škofovskem mestu, nekaj posebno zanimivega. Saj je pač prijatelj ljudskega življenja ter šeg in običajev na deželi. Njegovo oko se razveseljuje ob stari gorski noši, ki se prikazuje pri taki priložnosti zopet v vsej slikoviti lepoti; on občuduje krepke moške postave, ljubke plavolase device in glasno se mora nasmejati, ko se vaška mladina stepe za male krofe, ki jih razmetuje nevestina mati vso pot iz velike košare na obe strani.

Naenkrat pa utihne in resnoba ga prevzame. Preko pehajoče in suvajoče se množice vidi človeško lice blede kakor nagrobni kamen, za katerim se skriva, da je lahko naopazena priča svatovskega sprevoda. Samo kaplan lahko vidi iz svojega okna to preplašeno, v bolečinah spačeno lice. Ruta na glavi, kakršna je v navadi na planjavi, pokazuje, da je oseba tuja v tem kraju. To priča tudi cela obleka, kolikor je ne skriva grobni kamen.

Kakor da bi izhajal iz tega lica mraz, pograbi kaplana za srce. Dobro čuti, da mora biti tam bolešt, ki je človeška tolažba ne more izlepa oblažiti.

Tiste oči gledajo tako brezupno okrog, kakor da nimajo nobene solze več. Tiste oči — sedaj se razširjajo, da je človeka strah. Nehote zasleduje kaplanov vid smer tistega pogleda. Ravnokar je prekoračil ženin na strani mladega lepega kupa za godci stopnice, ki vodijo z vaškega trga na pokopališče. Moška postava, za dobre polglave večja kakor drugi moški, gleda ravnodušno ljudem čez klobuke. Njegove lice je podobno obrazu človeka, ki je ravnokar naredil dobro kupčijo in nič njegovega ne izraža, da gre svetemu dejanju nasproti, od katerega je vendar odvisna sreča celega življenja. Kvečjemu črna mestna obleka, čudno se odločujoča od gorske noše ostalih fantov in mož pokazuje, da je ženin in samo po njegovi hoji se izpozna, da pripada kmetskemu stanu, ali ne tukajšnjemu, kajti lice mu je gladko obrito, vtem ko imajo vsi drugi poredne brke.

Sedaj je prišla tudi nevesta, bogata mlinarjeva Cenka za njim. Ob desni strani ji koraka ponosno važno gospod župnik. Samo pri prav posebnih svatbah, kjer se postavlja denar in bogastvo, spremlja župnik sam nevesto. Mlada pač ni več, lepa tudi ne in v črni svilnati obleki, še bolj pa pod težko bliščečo zlato avbo je videti še starejša in še manj lepa.

Zakaj se pač ni že zdavnaj omožila? O tem vedo največ ženske tam ob zidu pokopališča, ki iztezajo vratove, da bi jim kmalu popokale žile, in ki dajo tudi ustom dosti opravka, v tem ko so ušesa in oči že dosti na delu. Akoravno ne puste dobre dlake na nevesti, so vendar silno hude, da je prišel tuj fant, pa vzame njih sinovom bogato mlinarjevo hčer.

Sedaj so izginili vsi za cerkvenimi vrati, odprtimi na iztežaj. Godci jo odmahajo teptaje po stopnicah na kor, zadnji zvok govora utihne in jeka zadnjega poka iz možnarja se izgubi. Šolski otroci s svojimi klopotajočimi torbami, ženske z molitvenimi knjigami in rožnimi venci se pehajo v cerkev, da bi prišli prav blizu oltarja in slišali, ali izreče nevesta svoj "da" glasno ali tiho, da vidijo, ali bodo gorele sveče na oltarju mirno ali pa bodo plapolale, kajti to je gotovo znamenje, ali bo zakon srečen ali nesrečen. Moški pa zapuščajo polagoma pokopališče, odhajajo v krémo in smerjajo krčmarja, ker je že dopoldan krstil svatovsko vino.

Kaplanove oči hočejo zopet poiskati medlo, žalostno lice za nagrobnim kamnom, ali tudi to je izgi-

nilo. Mar je šla tudi ta oseba v cerkev? Naj bi našla tolažbe in pomoči v molitvi!

Samo nekoliko dečkov išče še po prahu ostanke pohojenih svatovskih pogač. Nekaterim kaplja kri iz rok, ki so jim prišle v boju za kolače pod žeblje podkovanih čevljev drugih dečkov. S solznimi očmi grižejo kosce, ki so jih z rokavi obrisali od največjega prahu.

III.

Tudi kaplan odide od okna v svojo sobo. Še bolj tužno je sedaj tukaj, kajti noben žarek solnca se ne pritihotapi sem, ker je edino okno obrnjeno proti severu. Zato vlada celo leto tukaj zatohel mrak, v tem ko se mu vlije polna struja svetlobe v oči, ako vstopi v župnikovo sobo. In vendar je tudi kaplan prijatelj svetlobe; tudi on potrebuje solnca, še bolj za dušo, kakor za telo. Zunaj pa valuje morje blišča in luči. Zato mu ni več obstanka v temni izbi. Polo papirja vzame, zloži ga na osem gub, pa ga vtakne s svinčnikom v žep. Študirati hoče pridigo za prihodnjo nedeljo in to se mu posreči veliko bolj v božji lepi, prosti naravi, kakor v mračni samoti. Še brevir vzame pod roko in tako jo odmaha urnih korakov iz vasi, ven v njegov raj. Ljudje pa pravijo, da je tam puščava. Vse, česar še ni obdelala človeška roka, imenujejo puščavo; na tem koscu zemlje pa bi bilo zaman vsako delo. Velike in male pečine leže okrog, deloma obraščene z mahom, deloma popolnoma gole, in željno pije kamen solnčno toploto. Med skalami raste krasen praprot, visok skoraj kakor mož. Breze in mlade smreke, bori in trepetajoče trepetlike so se tukaj mirno združile. Celo cesarsko mesto bi bilo lahko veselo, ako bi imelo tako krasen naravni park, ki mu pravijo tukaj puščava. To je kaplanov raj. Tukaj je ob lepih dnevih njegovo domovje; tukaj moli, tukaj študira, ako ni v cerkvi, v šoli, ali pa pri svojih bolnikih. Odtod lahko vidi tudi cerkev in tri okna župnišča; često gleda na ta okna, ne da bi vesele misli vabile njegove poglede tja, temveč da ga ne bi bilo treba predolgo iskati. Ako ga hočejo poklicati na krst ali k bolniku, razobesijo tam belo rúto in to je znamenje, da ga potrebujejo.

Tudi danes sedi zopet tam zunaj. Z zelenim mahom obraščen kamen mu je klop, pečina poleg mu je miza, deščico pa rabi za podlago papirja. Ali s pridigo mu danes ne gre. Dan je prelep. Skozi listje, trepetajoče v lahnem vetru, meče solnce tople svetle pege na njegovo črno obleko, raz brezo mu pridiga čížek o ljubem Bogu, ki hrani ptice in oblači cvetice. V globočini šumi gorski potok, ki si je predrl svojo pot skozi prepad s pridnim tisočletnim delom, dalje doli stoji mlin — danes tako miren kakor začaran grad — noben hlapec ne prihaja, z belo moko posut, iz mlina. Skoraj da moti ta tišina človeka, ki je navajen na večno klopotanje v dolini; samo srna pride na pašo na malo liso in gleda z začudenimi velikimi otroškimi očmi črno kaplanovo postavo.

Vkljub povračilu in letni krasoti začuti naenkrat bolečino sočutja ter vzame brevir, da se spomni v molitvi tudi na neznano tujko, ki jo je danes opazil na pokopališču. V molitvi hodi na robu brezna semtertja, le včasih pogleda hitro predse na pot ali v dolino.

Dolgo ne koraka tako gorindol. Naenkrat opazi nekoga na trati pred mlinom. Začuden izpozna tujko s pokopališča. Kdo bi to neki bil? Kaj jo vodi ravno sem, kjer ni ceste? Sedaj opazi celo njeno postavo. Komaj osemnajst let more biti stara mladenka.

(Dalje priložnjt.)

Stanje jugoslovanske federacije S. L. P. ob njeni 17. konvenciji

Dne 1.—3. septembra se je vršila v Detroitu v Hrvatskem domu sedemnajsta konvencija jugoslovanskih eselpistov (Jugoslovanska sekcija Socialist Labor Party), katere se je udeležilo 19 rednih in dva bratska delegata ter mnogo članov ter simpatičarjev sekcije. Iz poročila odbora je razvidno, da ima jugoslovanska sekcija S.L.P. sedaj 292 članov in 20 ogranokov (ogranek znači pri njih to kar pri nas v tem slučaju klub). Eno leto nazaj so imeli 375 članov in 22 ogranokov. Nazadovali so torej 83 članov in dva ogranaka, slednja v Bethlehemu, Pa., in Barbertonu, O. Ostale ogranke ima sekcija v sledečih mestih: Akron, Cleveland, Cincinnati, Dayton, Steubenville in Youngstown, Ohio. Detroit in Hamtramck, Mich. Ambridge, Luzerne, Philadelphia in Slovan, Pa. New York in Lackawanna, N. Y. Hoboken, N. J. Lyons in Peoria, Ill. Milwaukee, Wis. Indiana Harbor, Ind., in St. Louis, Mo.

Poročilo navaja, da ima njeno glasilo tednik "Radnička Borba" 2,635 naročnikov, ali 190 manj kot jih je imela v prošlem letu. Večino naročnin pošljejo lokalni zastopniki, potovalni so na drugem mestu in oni, ki jo obnavljajo sami od sebe, na tretjem. Cirkulacija, ki jo ima "Radnička Borba", upoštevajoč da je njihova federacija majhna, je precejšnja. Poročilo pravi, da se jo drži kvišku največ s pomočjo stalnih potovalnih zastopnikov.

Knjig je federacija prodala iz svoje knjigarne tekom poslovnega leta (vključivši njihov koledar) za \$4,445.30, kar znači od prejšnjega leta narastek za \$272.95.

Ameriški del S.L.P. se mnogo naslanja na svojo jugoslovansko federacijo. Pri zbiranju kampanjskega fonda za predsedniške volitve ji je določil kvoto \$9,375, od katere je zbrala do 10. septembra že \$2,805.35. To je za tri sto članov vsekakor velika vsota. Nihče jim ne more očitati, da so premalo aktivni. Škoda je samo v tem, da so sektaško aktivni in zato so uspehi splošnega značaja za eselpiste izključeni.

V centralni odbor federacije so bili izvoljeni: P. Slepčević in S. Ščepović, Detroit; J. Paleček in M. P. Čuk, Cleveland; L. Stefanović in G. Burić, Akron; M. Tomić, Medina; J. Šestok, Youngstown; S. Pintar, Ambridge. Za tajnika federacije je bil ponovno izvoljen M. Malenčić in za urednika "Radničke Borbe" L. Petrović.

Pet predsedniških kandidatov pride na glasovnico v Ohiju

V državi Ohio bodo imele predsedniško listo na glasovnici dne 6. novembra republikanska, demokratska, socialistična, prohibicijska in socialistična delavska stranka. Komunisti, ki so v svojem časopisju sporočili, da pridejo tudi na glasovnico v Ohiju, niso dobili predpisano število podpisov na nominacijske peticije, katerih je treba okrog dvajset tisoč. Pomožni državni tajnik J. E. Baird je 18. septembra sporočil, katere stranke pridejo na glasovnico, o komunistih pa je dejal, da so poslali komaj 7,000 podpisov in dvomi, da jih dobe do določenega časa zadostno število.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

POROČILO O THOMASOVEM SHODU V CLEVELANDU.

CLEVELAND, O. — Shod, na katerem je v torek 25. septembra govoril socialistični predsedniški kandidat Norman Thomas, je bil precej dobro obiskan, bil pa bi še boljše, če ne bi bilo slabega vremena, ki je odvrnilo od poseta tudi mnogo izmed onih ljudi, ki so imeli vstopnice kupljene naprej. Shodu je predsedoval August Classens, ki potuje z Norman Thomasom. Prvi govornik je bil Joseph Shartz iz Daytona, socialistični kandidat za gubernerja države Ohio. Podal nam je svoj program in govoril je o socialnih reformah, ki bi bile za izboljšanje življenjskega stanja delavcev nujno potrebne. Ko je končal, je zaigrala godba podporne organizacije Workmen's Circle "Marseljezo". Nato je bil predstavljen, burno pozdravljen, Norman Thomas. Po teh ovacijah je godba zaigrala "Internacionalo" in ponovno navdušila navzoče.

Thomas je razgaljal republikansko in demokratsko stranko ter njune kandidate. Z ostrim sarkazmom in humorjem je omenjal Teapotdomsko korupcijo republikanske in tammanitski graft demokratske stranke. Pozival je delavstvo, naj se enkrat za vselej otrese spon s katerimi ga oklepajo kapitalistični politiki ter se organizira in deluje v socialistični stranki, kajti to je edini način, da si izboljša položaj ter odpravi gnulobo, ki se šopiri po vsi deželi. Ko je končal, so mu bila stavljena razna vprašanja, na katera je odgovarjal z vso natančnostjo. Thomas je izboren govornik s finim nastopom. Pozna probleme o katerih razpravlja in s tem prepriča vsakega, da je sposoben nosilec strankine liste in sposoben za urad, v katerega kandidira. Žal, da večina delavcev ne ve, kolikšno krivico si delajo, ker ne glasujejo za moža kakor sta Thomas in Maurer in za program kakor ga ima socialistična stranka.

V soboto 22. septembra je tu zborovala eksekutiva socialistične stranke, ki je imela svoje seje v hotelu Winton. Zborovala je dva dni. V soboto večer je priredila lokalna soc. stranka banquet, na katerem je bilo okrog 150 oseb. Predsedoval je Jos. Sharts. Govorili so kongresnik V. L. Berger, James H. Maurer, župan D. W. Hoan in Lillet Wilson. Na banketu se je nabralo v prilog volilne kampanje okrog \$370. Navzoči so bili dobro razpoloženi in sestanek je trajal pozno v noč. — Na shodu se je nabralo v kampanjski fond \$140.10.

John Kriebel.

NEKAJ NOVIC IZ MILWAUŠKEGA MESTA.

Birma je bila torej še enkrat preložena. To sicer ni pravzaprav nikaka posebna novica niti nesreča, ker je končno vseeno kedaj pride sveti duh nad otroke naših stalnih in nestalnih katoličanov (nestalni so tisti, ki so katoličani samo takrat, kadar je birma), toda prijetno vseeno ni. Mnogi so imeli stroške, ker so dali prebarvati svoje avtomobile, drugi so jih drgnili z različnimi žavbami že po več dni, da bi bili pripravljani za veliko parado, ženske pa so študirale modne žurnale "naravnost iz Pariza", in moda, kakor veste, se menja. Sicer pa je cela stvar zavožena. Šele novembra en-

krat bo birma, ko je vreme navadno slabo, da bo tako vse pokvarjeno.

Gospodje aldermani so odvzeli županu Hoanu pravico imenovati razne mestne uradnike, oziroma načelnike raznih oddelkov mestne uprave, kakor tudi nove aldermane na izpraznjena mesta. Med onimi, ki so glasovali za to "modro" odredbo, je bil tudi mr. Collins, katerega so naši nemisleci pomagali izvoliti in delovali za njega z vso vneto. Ker pa je celo v kapitalističnem taboru veliko število razumnih ljudi, je postal sklep večine aldermanov v mestu zelo nepopularne; od vseh strani zahtevajo referendum, da bodo volilci odločili. Ni dvoma, da bo zmaga končno na strani župana.

Sedaj se vrši živahna kampanja za izvolitev s. R. Adela ml. v wisconsinsko postavodajo. Klub št. 37 JSZ. deluje z vsemi svojimi močmi in kampanja je v polnem razmahu. Posebno nekaj sodrugov je jako agilnih. Sodruga J. Čamernik in M. Šostarič sta nabirala prostovoljne prispevke po naselbini za to kampanjo in dobila v kratkem času nad 150 dol. Številni naši trgovci in gostilničarji so bili zelo požrtvovalni. Seveda, razmeroma mala skupina mož mora voditi vse to težko delo, toda imeli bodo zadoščenje, da bo prvič izvoljen, in to največ po njihovi zaslugi, naš rojak in sodrug v postavodajo; s tem bo storjen prvi korak k večjim uspehom.

Sedaj je zopet napočil čas jesenskih prireditvev. Zadnje nedeljo se je vršil koncert Žen. pev. kluba "Planinska roža", ki pa ni prinesel posebnega uspeha, dasi so članice pridno delovale. Naša naselbina je pač že razvajena. Kdor hoče doseči uspeh, mora nuditi že nekaj posebnega. Deloma imamo preveč prireditvev, posebno za te slabe čase, deloma pa je kriva tudi brezbriznost mnogih, ki raje posedajo po raznih zakotnih beznicah, pri cvičku ali pa pri rakiji. Ako bi ne bili ti ljudje tako duševno mrtvi, bi kmalu spoznali, da ima življenje še drugo, lepšo stran in da bi jim zdravo duševno razvedrilo mnogo koristilo.

Pred novim letom se bodo vršile še štiri pomembne prireditve. V soboto 6. oktobra bo pel Anton Šubelj na svojem koncertu v S. S. Tučn dvorani. Zanimanje za ta koncert je tako veliko, da se je že prve dni prodalo ogromno število vstopnic. Gotovo je že sedaj, da bo prostorna S. S. Turn dvorana ta dan premajhna. Tudi International Institute je aranžiral koncert za našega slavčka, kjer bo pel pred ameriško publiko.

Dne 28. oktobra se bo vršil koncert Žen. pev. kluba "Zarja". Uprizorjena bo tudi igra "Pogodba".

V nedeljo 4. novembra pa bo gala dan za našo naselbino; vršila se bo proslava dvajsetletnice J. P. Z. Sloga. Ob tej priliki bo izdana tudi posebna Spominjska knjiga z opisom zgodovine te organizacije, ki je ponos naše naselbine, z zgodovino naših prosvetnih in podpornih organizacij, mesta in naše naselbine v splošnem. Knjiga bo vsebovala tudi slike poslopij naših trgovcev s kratkimi opisi njihovih družin, kakor tudi slike raznih bivših in sedanjih društvenih ter zvezinih uradnikov.

Program popoldne bo bogat in zanimiv; sodelova-

la bodo vsa naša pevska društva in naša mladina. Zvečer bo uprizorjena primerna igra, v kateri bodo sodelovali naši najboljši diletanti.

Dne 2. decembra priredi koncert Soc. pev. zbor "Naprej". Tudi ta Naprejeva prireditel bo nekaj posebnega. Da ne bo popoldanski program enoličen kakor so navadno taki programi, bo Naprej nastopil s pesmijo "Rožmarin" v slikah, katero je pela Sava v Chicagu s tako izrednim uspehom. Na programu bodo tudi samospevi, dvospevi in posebne točke z izključno slovenskimi ljudskimi pesmimi. Zvečer pa uprizore waukeganski diletanti angleško opereto "Gipsy Row-er", s katero so dosegli res velik uspeh že v Waukeganu in v Chicagu. Sicer je mogoče, da se s tem prehitro hvalim, ker dosedaj stvar ni še popolnoma gotova, kakor pravijo člani Napreja, toda iz raznih osebnih izjav merodajnih oseb izmed igralcev se pač že lahko sklepa, da bomo videli te vrle diletante omenjenega dne na našem odru.

Poleg teh se bodo vršile še razne druge prireditve, in sicer: 14. oktobra veselica društva Venera št. 192 SNPJ.; 18. novembra društva Soča št. 15 J. P. Z. S.; dne 16. decembra veselica korporacije Slovenski Dom, vse v S. S. Turn dvorani. Spartak.

PRVA PREDSTAVA DRAMSKEGA ZBORA "NADA" V TEJ SEZONI.

CHICAGO, ILL. — Dramski zbor "Nada", odsek J. P. S., uprizori svoje prvo igro v tej sezoni v nedeljo 7. oktobra ob 3. popoldne v dvorani ČSPS., 18th ter May Sts. Predstavljen nam bo komedija "Vitropir" v treh dejanjih. Godi se v Bosni. Spisal jo je Adalbert Kuzmanovič. Igra vključuje tudi petje. Vstopnina v predprodaji je 75c, pri blagajni na dan priredbe pa \$1. Vstopnice si lahko nabavite v uradu "Novog Svijeta" na 1345 W. 18th St. in pri članih "Nade". Po predstavi bo plesna zabava. Priporočamo vam, da posetite uprizoritev te zanimive komedije, ki vam bo gotovo ugajala.

COLLINWOODSKA SLOVENSKA DECA KATOLIŠKIH STARŠEV SE VZGAJA V NOVI ŠOLI.

COLLINWOOD, O. — Naša fara veliko premore. Cerkev sicer ni kaka krasna stavba, ampak s sv. Vidom se lahko vseeno primerja. Zgradili pa so naši verni, deloma verni in mlačni novo šolo, ki je bila slovesno blagoslovljena v nedeljo 2. septembra. Sam milostni gospod škof so prišli ob tej priliki in ves Collinwood okrog cerkve je bil praznično okrašen — kajti imeli smo slavnost, ki je bila več kakor pa kaka nova maša ali birma. Denarja se je nabralo ko toče. Pri slavnosti je sodelovalo mnogo ljudi. Bila je "nestrankarska", na ta način kot vi pri "Proletarcu" tolmačite nestrankarstvo. Društva so se zbirala za slavnost pred Slovenskim domom na Holmes Ave. Po blagoslovitvi pa se je začel v korist nove šole bazar, ki je trajal do 9. septembra. Veste, koliko čistega je prinesel:

Našteli so \$4,405.84 čistega profita. To je uspeh, in prav je rekel tisti, ki se je pohvalil: "Tako dobro pa še nismo nobenkrat napravili."

Če napravite takole na bazarju štiri tisoč petsto čistega, je treba, da ljudje zapravijo deset, petnajst tisoč!

Med govorniki na dan slavnosti so bili prečastiti gospodje duhovniki in pa katoliški lajki Anton Grdina, Ivan Zupan, J. Zulich itd. Fara se je postavila, ni

dvoma o tem! Mlačni na naši strani pa oznanujejo nauk: "Bodimo zmerni, ne razdvajajmo ljudstva z verskimi in političnimi boji!" Če je Anton Grdina res tako navdušen klerikalec kot se dela, je takih zaveznikov v "naprednem" taboru lahko v resnici vesel.

Bystander.

KAKO JE NA PREMOGOVNIH POLJIH V VZHODNEM OHIJU.

BRIDGEPORT, O. — Kar se tiče stavke, je sedaj, ko to pišem, nepopolna in bolj in bolj izgineva. Če hočem govoriti popravici, moram priznati, da je sedaj samo še en rov v vzhodnem Ohiju, o katerem se še lahko reče, da je prizadet od stavke, a tudi tam že dela nad 300 ljudi, večinoma save the union pristaši ter črnici. Prejšnjih premogarjev se je menda prav malo vrnilo. To je rov Blaine v našem središču, kjer je bilo zaposlenih večina naših rojakov. Dosedaj ni šel še nihče izmed njih, ki so bili v njemu zaposleni prej, nazaj. Drugi rovi so vsi prenapolnjeni in se v njih ne dobi dela. Vsi obratujejo kot open shop. Torej kaka stavka je to! Pa ti pride uradnik unije in zatrjuje, da je še 17,000 lojalnih članov v subdistriktu! Toliko jih ni bilo niti pred stavko!

Po mojem mnenju, naglašam, po mojem, je stavka izgubljena in vse nadaljne žrtve v tej bitki so zamanj. Kdo je kriv temu krahu, sem omenil v zadnjem in prejšnjih dopisih; sicer pa lahko ve to vsak premogar. Pa bo morda kdo čitateljev mislil: Glej ga, socialista, ki sili ljudi stavkokazit, in morda namerava iti tudi sam! Ne, ni tako. Podajam le sliko kakršna je. Čemu naj se naši rojaki, ki so priznani kot najboljši borci v uniji, žrtvujejo naprej in naprej v boju, ki je zapadel kar se ohijskih premogarjev tiče, porazu? Tisti, ki vpijejo za šest-urni delavnik in ne vem kaj še, so pa vzeli njihova mesta. To so pa res stavkokazi! Govore radikalno, dejansko pa skebajo.

Kaj je moje mnenje o dualni uniji, ki je nastala s save the union gibanjem, sem že večkrat omenil. Sedaj je to gibanje pomagalo operatorjem zrušiti U.M.W. Nesrečna taktika vodstva U.M.W. in pa frakcijski boj, ki so ga organizirali "save" unijaši, je pripomogel, da se je uvedla odprta delavnica. In če save-unijaši mislijo, da bodo sedaj premogarji prišli k njim, in da bodo imeli lahko stališče, se motijo. Kompanije so jih rade videle v boju proti U.M.W., ne bodo pa gledale mirno, da bi se organizirali proti njim. Prvič, rudarji ne bodo šli slepo k njim, razen v omejenem številu, in drugič, razglašeni bodo za "nezaželjene državljanke" v smislu, da ne bodo "priljubljeni". To se splošno govori med starimi unijskimi premogarji.

Tako smo torej ob unijo, ki je bila tukaj pred stavko priznana, in rudarji bodo imeli priliko opazovati, kako se prejšnja unija in nova s save-unijaši borita za naklonjenost rudarjev in njihovo članarino.

Položaj je danes tak, da ne obeta majnarjem nič dobrega. Tudi če se organizirajo, je v vrstah rudarjev toliko razočaranja, in toliko frakcij ter neenotnosti, da bi bilo lokalizirano stavko lahko udušiti, za splošno pa ni v doglednem času nikakega upanja, niti ne volje.

Edino upanje je nam socialistična stranka. Če se ta ojača in postane politična sila, bo nam to dalo moč, ki jo unija sama nima. Naš problem je anarhija v premogovski industriji, ki ga je spravil profita lačni kapitalizem na kritično točko. Da se razmere za rudarje omili, je treba več kakor stavke: treba je zakonov, ki bodo družbe forcirali napraviti konec trpin-

ženju delavcev, in končno, treba je socializirati pregovornike!

Torej agitirajte in glasujte za socialistično stranko. Postanite njen član in čitatelj njenih listov. Predvsem čitajte Proletarca in Prosveto, ki sta že marsikomu odprla oči. Rojaki delavci, vidite, da za enkrat smo tepeni, zato pa moramo iskati v naši borbi bolj-ših potov do uspeha. Organizirajte klube JSZ., kjer jih še ni, in pristopite v obstoječe.

Klub št. 11 v Bridgeportu zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v društveni dvorani. Udeležujte se sej društev in kluba. Boljše je, nego argumentirati privatno, kajti v dvorani na sejah je dovolj prostora. Mržnje na stran! Prestali ste dosti in lahko smo se tudi mnogo naučili v svoj prid.

Ko smo včasih vabili rojake v klub, so eni rekli, da bi pristopili, če bi zborovali v dvorani. Sedaj jih čakamo, da izpolnijo obljubo. Včasih kdo pravi, da bi pristopil, ako bi bil kdo drugi tajnik. Tudi te vabimo, kajti podpisani je radevolje pripravljen odstopiti ter pomagati novemu tajniku. Sicer pa so to le izgovori. Kdor je zaveden delavec, bo pristopil, pa naj se seje vrše kjerkoli in neglede ali je tajnik Peter ali Pavel.

Prihodnja seja kluba se vrši v nedeljo 21. oktobra. Opozarjam vas nanjo že zdaj, kajti če se članstvo udeleži seje v velikem številu, pomeni to življenje za organizacijo in je dokaz, da se zanjo zanima. Imeli bomo zelo važen dnevni red, in ob enem bomo tudi razpravljali, kako pomnožiti naše aktivnosti ter pridobiti klub še večji ugled. Morda bi se dalo ustanoviti klubov pevski zbor? Ali najti kako drugo polje, na katerem klub še ne deluje? Razpravljali bomo tudi o veselici, ki jo klub namerava prirediti v korist pokreta. Naj ne izostane od prihodnje seje nihče. Enih že ni bilo, od kar se je prenehalo z delitvijo stankovne podpore, pa ne vemo, če se jih še sme šteti za člane ali ne. Mi jih želimo v svoji sredi in pričakujemo, da ostanejo v stranki.

Naj te vrstice ne bodo zastoj. Klub št. 11 JSZ. v Bridgeportu mora naprej, biti mora eden prvih v aktivnostih za socialistično stranko in naše delavstvo!

Joseph Snop.

PRIHODNJI KONCERT PEVSKEGA ZBORA "LIRA" V CHICAGU.

V nedeljo 11. novembra priredi v dvorani SNPJ. svoj običajni jesenski koncert slovenski pevski zbor "Lira", ki je vam vsled svojega dolgoletnega delovanja dobro znan, zato ni potrebno, da bi ga vam predstavljali. "Lira" se trudi, da nudi našemu občinstvu s svojimi koncerti program, s katerimi skuša ugajati vsem ljubiteljem lepega petja. "Lirin" prošli koncert je imel udeležbo kakor že dolgo ne in njen moralni ter gmotni uspeh je bil nadvse povoljen. Računamo na enak in še na večji uspeh v nedeljo 11. novembra. O sporedu koncerta in druge podrobnosti sporočimo v listih skozi ta mesec, te vrstice pa naj služijo le za opozoritev občinstvu, da si dan 11. novembra rezervira za poset našega koncerta. — *Anna Basha.*

PRIREDBE V GIRARDU, O.

GIRARD, O. — V soboto 6. oktobra se vrši vinska trgata Slovenskega doma. — V soboto 20. oktobra ima veselico mladinsko druš. "Golden Eagle" SNPJ., in v soboto 27. oktobra pa bo imel koncert operni pevec Anton Šubelj.

ODGOVOR UREDNIKU "PROLETARCA".

CICERO, ILL. — V odgovor uredniku "Proletarca". Na poziv Chas. Pogorelca sem mislil, da bo cela zadeva končana med nama, sedaj pa vidim, da mu je prišel na pomoč tudi urednik Proletarca, kar pa cele stvari popolnoma nič ne spremeni, tudi ako se rabijo napram meni najgršje psovke. G. urednik Proletarca me hoče na vsak način pokazati kakor osebnega sovražnika Chas. Pogorelca, kar pa ni resnica. Jaz imam le svoje predsodke o njem. Jaz direktno nisem Charlija še nikoli razžalil kakor tudi on mene ne, toraj osebno sovraštvo naj izostane popolnoma iz te polemike. G. urednik Proletarca piše, da je moj predlog Chas. Pogorelcu insult in absurd, kar pa po mojem mnenju nikakor ni. To lahko dokažem g. uredniku iz lastnih izkušenj, katere sem moral prestati, da sem dokazal svojo poštenost.

Ko sem bil pred nekaj leti na trgovskem potovanju po Illinoisu, sem posetil tudi rojake v Carlinville, Ill. Nekomu sem se zdel precej sumljiv, da mogoče prodajam ukradeno blago in me je naznanil policiji. Kaj pa da, to je bil ocvirk za policijo, to je bilo *sumljivo*. Prec je bil ves štab za menoj in so me tudi dobili, hočeš nočeš, moral sem iti z njimi na policijsko postajo. Moji dokazi, kar sem jih imel pri sebi, niso bili veljavni. "Prinesi boljše dokaze in prost boš," so mi rekli. Novica se je razširila po celem mestu. Tako so tudi naši rojaki zvedeli o moji usodi. Prišli so na policijsko postajo, da mi pomagajo in me osvobodijo, nič ni pomagalo, nobeno poročilo niti v gotovini niti v nepremičnem imetju ni bilo vzeto. Prosil sem, da mi naj dovolijo da grem na telegrafično postajo in jim tako dokažem svojo poštenost. Dovolili so mi pod policijskim nadzorstvom. Ker je bila ravno sobota večer sem moral čakati celih osem in štirideset ur, da je dobila policija odgovor od različnih tvrtk, katere so dokazale mojo poštenost, nakar sem bil častno oproščen vsega sumničenja. Ali sem jaz moral ta akt vzeti kakor policijski, ali ovađuhov insult? Nikakor ne: ampak dokazat jim, in vse je bilo O.K. Dokazat tistim, kateri sumničijo ni insult, pač pa narobe.

Da hočem jaz oblatiti ali na kak način škoditi Proletarcu (listu) ne odgovarja resnici. Izzivan sem bil, in polemika je tukaj. Od moje strani je dostojna do sedaj. Kakor hitro pa bode začeli (deloma ste že), bom moral jaz popolnoma prenehati, ker na psovke se jaz ne razumem in bi tudi listu časti ne delale.

Kar se pa mojega dela, poštenosti in karakterja tiče, naj se g. urednik popolnoma umiri, in tako je prav — ljudstvo naju naj sodi.

Frank Stonich.

VELIKA SLOVENSKA PRIREDBA V SAN FRANCISCU.

SAN FRANCISCO, CALIF. — V nedeljo 14. oktobra bo Izobraževalni in dramatični klub Slovenija, Inc., praznoval svojo šesto obletnico obstanka. Ob tej priliki priredi veliko plesno veselico in vinsko trgata v Eagle's Auditorium, 275 Golden Gate Ave. Ves prebitok te priredbe gre Slovenskemu domu in čitalnici kluba "Slovenia".

Program priredbe je obširen in bogat. Začne se točno ob 1:30 popoldne. Opozarjamo vse, ki se zanimajo za "good show", da pridejo zgodaj ter si zagurajo dobre sedeže, kajti rezerviranih sedežev ne bo.

Vinska trgata, katera bo letos nekaj posebnega in pomembnejša kot prejšnja leta, se začne točno ob 4. popoldne v spodnjih prostorih. Takoj po otvoritvi

trgatve bo slavnostna otvoritev nove sodnijske hiše, cerkve in jetnišnice. Pater Nevesekdo in sodnik Bože Kateri, se že sedaj smehljata, ko si predstavljata, kako bosta poročevala in razporočevala srečne in nesrečne pare. Okrajni šerif in njegovi ječarji se tudi pripravljajo in upajo, da letošnji rekord prekosijo vse prejšnje.

Restavracija, ki je pod vodstvom naših marljivih članic, bo preskrbela jedila na pristno starokrajske načine. Žejnim pa bo ustrezalo osem uslužnih nakarjev.

Rojaki v San Franciscu in tod okrog, odbor kluba vas vabi, da pridete na to priredbo v polnem številu in s tem pomagata do sredstev, s katerimi se bo olepšalo Slovenski dom in povečalo knjižnico. Vstopnina je 50c za osebo. Vstopnice so veljavne tudi za večerno priredbo. Posetniki v narodnih nošah so vstopnine prosti. Ples v obeh dvorinah traja do polnoči. — *Publicijski odbor.*

V SOBOTO 6. OKTOBRA BO VESELICA DRUŠTVA "PIONEER" ŠT. 559 S. N. P. J.

CHICAGO, ILL. — V soboto 6. oktobra se vrši v dvorani SNPJ., 2657 S. Lawndale Ave., tretji obletni ples društva Pioneer št. 559 SNPJ. Igrali bosta dve godbi, ena v gornji in druga v spodnji dvorani. Postrežba bo fina in društvo bo skrbelo, da bo obilo zabave za vse. Vstopnice so v predprodaji po 50c, pri blagajni pa 75c. Nabavite si jih takoj. Dobite jih pri članih in članicah društva. — *Član.*

DATUMI ŠUBLJEVIH KONCERTOV.

Operni pevec Anton Šubelj bo imel ta in prihodnje mesece koncerte v sledečih mestih:

Milwaukee, Wis., 6. oktobra; La Salle, Ill., 14. oktobra; Cleveland, O., International Institute, 18. oktobra; Collinwood, O., 21. oktobra; Girard, O., 27. oktobra; Lorain, O., 28. oktobra; Chisholm, Minn., 18. novembra; Duluth, Minn., 25. novembra; Pueblo, Colo., 16. decembra.

Datumi drugih koncertov A. Šublja, ki bodo aranžirani to sezono, bodo sporočeni. Več informacij, v katerih dvorinah se vrše, ob kateri uri itd., dobite v letakih in v dopisih v listih.

NAZNANILO ČLANSTVU KLUBA J. S. Z. V GIRARDU, O.

Ker se na datum naše redne seje v nedeljo 14. oktobra vrši konferenca JSZ, v Collinwoodu, bo seja našega kluba teden dni prej, to je, v nedeljo 7. oktobra, na kateri bomo izvolili zastopnika za omenjeno konferenco ter razpravljali in sklepali o več važnih zadevah. — *John Kosin, tajnik.*

Cenena pot v Jugoslavijo

Od leta do leta gre vedno več naših ljudi na pošet v stari kraj, od kjer se povračajo z obiska osveženi, s povoljnimi vtisi, odpočiti za nadaljno delo. Ta porast potnikov je samo znak vedno večjih potreb današnjega kulturnega človeka, ki neprestano teži za nečem boljšem in višjem.

Kdo izmed nas ne želi nekoliko preko, na sestanek s svojci, kjer smo preživeli dneve mladosti in veselja! Brez dvoma, vsakdo si želi tak obisk in vedno več je onih, ki si ga uresničijo, in to z enostavnega razloga, ker je potovanje po železnici in parniku danes pravi užitek, ki si ga štedljivi ljudje lahko privoščijo.

Za vsoto \$264.40 lahko potujete iz Chicaga v Zagreb in obratno, ako kupite takozvani "round trip ticket" v Kaspar American State Bank na 1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill., ki sprejema prijave in pripravlja za bodoče mesece nekoliko potovanj v Jugoslavijo. Obrnite se za pojasnila na ta denarni zavod, ki vam jih bo dal radevolje v vsakem oziru.

Joseph Pezdirtz:

Klic sodrugom!

Sodrug, na plan! Na plan!

Vsi na socialistično stran!

Pojdimo skupno, neustrašeno v boj.

Kapitalizem nas tlači in jaše,

Delavci vsi so mu plen.

Iz njih kuje in kuje nov kapital.

Zato, sodrug, vsi na plan!

Postavimo se sovražniku skupno v bran.

Udarimo složno, in prišel bo naš dan!

Koncert T. Šublja v Milwaukee, Wis.

V soboto 6. oktobra se bo nahajal med nami pevec umetnik Anton Šubelj, baritonist državne opere v Ljubljani. Koncert priredi omenjenega dne zvečer v So. Side Turn Hall pod avspicijo milwauških pevskih zborov "Naprej", "Danica", "Planinska roža" in "Zarja".

Tone Šubelj ima sloves, da je eden najboljših slovenskih baritonistov. Njegov krasno doneči glas izraža čustveno lepoto slovenske pesmi. V sanjah popelje človeka v kraje, kjer nam je slovenska mati vtila v srce ljubezen do petja in glasbe.

Tone Šubelj je doraščen umetnik, sin našega naroda, ni pa med nami in v ameriškem svetu še zadosti znan, toda njegov sloves nagloma raste. Bodimo pohosni nanj, ponosni na človeka, ki ga nam pošilja slovenski narod od onokraj luže.

Spored koncerta je sledeči:

- 1.) Narodna: Kje je moj mili dom?
- 2.) Vilhar: Mornar.
- 3.) Pavčič: Pastir.
- 4.) Pavčič: Ciciban — Cicibuf.
- 5.) Musorgski: Evening Prayer.
- 6.) Musorgski: Kikiriki (iz opere Boris Godunov).

Odmor.

- 7.) Rossini: Arija iz opere "Seviljski brivec".

Slovenske narodne pesmi:

- 8.) Zagorski zvonovi.
- 9.) Megla v jezeru.
- 10.) Zaspancek.
- 11.) Še kikelco prodala bom . . .
- 12.) Gor čez jezero.
- 13.) Dekle, to mi povej . . .
- 14.) Slepec.
- 15.) En šuštar me je vprašu.
- 16.) Daj, daj srček nazaj.

Vstopnice so po dolarju za nerezervirane sedeže. Rezervirani sedeži v prvih petih vrstah so po \$1.50 in v naslednjih petih po \$1.25. Vstopnice se dobe pri podpisaneu na 475 National Ave.

Victor Petek.

KAMPANJSKI FOND J. S. Z.

V kampanjski fond J. S. Z., iz katerega se financira agitacija za naše kandidate in soc. stranko, so prispevali:

Milwaukee, Wis.: Društvo št. 16 SNPJ., \$10.00.

Cleveland, O.: Dr. št. 20 SSPZ., \$10; nabrano med člani \$2.40; dr. št. 147 SNPJ., \$5, skupaj \$17.40.

Windber, Pa.: Anton Stražisar, \$1; Jasahill, Pa.: Louis Zakrajšek, \$1; po 50c: Victor Roshe in Enrico Fain. Grazier, Pa.: po 50c: Frank Semrov, Fred Indihar, Mary Karlich, Mihael Karlich in Martin Krasovetz. Carpenter Park, Pa.: po 50c: John Jenko, Gino Amestadi, Nick Bell, Anton Shimko in Harry Halmquist, skupaj \$8.00. (poslal Anton Stražisar).

Red Lodge, Mont.: Dr. št. 81 SNPJ., \$10.00.

West Frankfort, Ill.: Neimenovan, \$1.00.

Conneaut, O.: Dr. št. 237, SNPJ., \$2.10.

Kokomo, Ind.: Dr. št. 233 SNPJ., \$5; Ignac Uršič, \$1, po 50c: Tony Medved in Frank Miller, skupaj \$7.00 (poslal Frank Miller).

Detroit, Mich.: Po \$1: Paul Pasich, Cveta Dojovich in Nick Sestanovich; po 50c: A. Sudetic, K. Gvozdevich, N. N., John Galovich; po 30c: V. Vojadinovich in Chas. P. D. Stefanovich; po 25c: Joseph Filipovich, R. Desnicar, F. Wrbsic, M. Putnik, H. H., Branko Kovačević, John Camarich, Nick Daničić, N. N., A. Sadich, John Pozar, Blaž Bežaj, Matt Segip; po 15c: Kata Greguric, M. Tramal; po 10c: M. Filipovich, N. Greguric, Sam Zivkovich, J. Golub, James Duich, skupaj \$9.65, (poslal Nick Sestanovich).

Girard, O.: Klub št. 222 JSZ., \$5.00.

Williard, Wis.: Po \$1: Mike Krulc in Frank Hren; po 50c: John Bergant, Frank Auman, Joseph Slemec, John Kirm, Joseph Jelercic; po 25c: Mike Černe, Stefan Vidmayer, Jack Dechman, Fr. Bergant, Jack Malnar, Joseph Ulesich, Math Bombach in John Luzovec, skupaj \$6.70 (poslal Mike Krulc).

Chicago, Ill.: John M. Rayer, \$1.00.

Acosta, Pa.: Dr. št. 382 SNPJ., \$5.00.

Sheldon, Wis.: Po \$1: Val. Sušnik in Ignac Kolar; Wm. Brunschmid, 50c, skupaj \$2.50 (poslal Ignac Kolar).

Detroit, Mich.: Dr. "Young Americans" št. 564 SNPJ., \$5; Vincent Berce nabral \$8.90, prispevali so: Frank Rugel, \$1; po 50c: Andrew Grum, Rudolph Botala, Isabelle Junko, Louis Ocepek, Mary Nagel, Tony Hometz ml., in Anthony F. Jurca ml.; John Tausel, 30c; po 25c: Edward Straus, Leo F. Dollar, Ertok Menton, Mary Benedict, Mary Bernick, Frank Benedict, Rudy Bernick, John Jelovčan, Charles Berry, Frank Karlich, Joe Wersniak, Henry Kaitner, Frank Jacklich, Joseph Jacklich in Vincent Berce; K. M. Menton, 20c; Mrs. V. Kenich 15c, skupaj \$13.90.

Johnstown, Pa.: Dr. št. 600 SNPJ., \$5; po 25c: Johanna Langerholz, Julia Langerhole, Frances Langerhole, Frances Vidrich, Ivanka Dimic, Alojzija Terček, Amelia Plantar, Rose Glavach in Anton Vidrich, skupaj \$7.25 (poslala Frances Vidrich).

Waukegan, Ill.: Klub št. 45 JSZ., \$5.00.

Mulberry, Kans.: Dr. št. 235 SNPJ., \$2.50; po 25c: Jack Baloh in Joe Pillich, skupaj \$3.00 (poslal Joe Pillich).

Mullan, Idaho: Dr. št. 214 SNPJ., \$2; po 50c: Tom Delich, Anton Iskra, Steve Iskra, John Sempremožnik, Louis Gorše, Louis Česnik, John Oražem, Frank Videc, Anton Ticher, skupaj \$6.50 (poslal John Oražem).

Richmond, Calif.: Po \$1: Anton Schukle, John Ogolin in John Shukle, skupaj \$3.00 (poslal Anton Schukle).

Sheboygan, Wis.: B. of S., \$9; po \$1: John Sebanc, John Miklich, Frank Lončar, John Spendal, Tony Simenc in Jacob Mernhardt; po 50c: Frank Stih, A. Ribich, M. Stefancich; Jack Rupnick, 35c; po 25c: Chas. Chuch, John Suppanschick, John Resnik, G. Pistotnik; Fr. Novak, 30c, skupaj \$18.15, (poslal John Miklich). Frank Sepich nabral \$1.55, prispevali: Frank Grobelnik, 30c; po 25c: Matt Urbancih, Frank Semar, John Champa, Blaž Chuvan in Anton Borse, skupaj iz Sheboygana \$19.70.

San Francisco, Calif.: Dr. št. 304 SNPJ., \$5.00.

Gross, Kans.: Dr. št. 206, SNPJ., \$2; po \$1: dr. št. 145, SSPZ., in John Kunstelj; po 50c: Frank Štraus,

Frank Dolinar, Anton Shuler, John Šular, Julia Vene, skupaj \$6.50, (poslal John Šular).

Cle Elum, Wash.: Po \$2: Val. Majnik, Joseph Drole in Frank Drole; po \$1: Frank Subic, Joe Mastnak, Val. Majnik ml., Victor Mraule, Matt Kortnik, John Rekon in Val. Hmelich; po 50c: Bartol Zivard, Louis Oman, John Košak, Jakob Kovačič, Anton Jeray, Martin Bogatay in Urban Mezek; po 25c: John Chadež, Antonia Bernik in Joseph Breunigar, skupaj \$17.25 (nabrala Val. Hmelich in Jos. Mastnak).

Claridge, Pa.: Dr. št. 2 SSPZ., \$2.00.

Springfield, Ill.: Po \$1: John Bervar in Anton Gorenz; po 50c: Lucas Repovš, Alouis Simonich, Jos. Brinovčan, Frank Krmelj, Antonia Church, John Goršek st., Agnes Tominšek, Nikola Posta in Frank Kramžar; Frances Prezel, 35c; po 25c: Katarina Pasquier, Max Novak, Martin Banich, John Hrašar, Jos. Burca, Frank Prezel, Jos. Usman, Anton Buzi, Urban Istenič, Frank Respet, John Dixsar, Jos. Ovca, John Potnik, Julia Filipich, Frank Volk, Matt Furlich, Tony Per in John Vild; Mary Lazar, 15c; Jacob Bezgovšek, 10c, skupaj \$11.60, (nabiralec L. Simonich, Fr. Krmelj in John Goršek).

Yukon, Pa.: Joseph Robich, \$1.00.

Bridgeport, O.: Po 25c: John Drečnik, Mary Drečnik, Fern Drečnik, Jennie Pavlovich, Peter Resson, Joe Duch, Mike Gregorič, Frank Kotar, John Lesnikar, in Wm. Bowen; po 20c: Ernest Kasek, Damjan Bradach, Mary Kovačič, Pit. Knofeh; po 10c: Frank Ganetznik, Andy Kulovizc, Ivana Potnik, Thos. Roberts, Louis Luzar in Sam Roberts; Josephine Pavlovich, 5c, skupaj \$3.90 (nabrala Fern Drečnik).

Cherokee, Kans.: John Marolt, 50c; po 25c: Martin Bambič in Mary Plankar, skupaj \$1.00 (poslal Anton Potočnik).

Greensboro, Pa.: Frank Bandič, \$2; po \$1: Jacob Oblak, Joseph Gačnik, Tony Kresevich, John Pestotnik, J. Čerlin, Tony Zupančič; Jacob in Ivana Pečjak, 75c; Albin Ule, 55c; po 50c: Anton Collins, Joseph Mrak, Anton Maslo, Andy Starin, Tom Petek, John Vunač, Tony Šajn, Karol Petrovčič, Matt Jurca, Louis Kuss, Martin Santy, Mike Lipovec; Joseph Suber, 35c; po 25c: Joe Boknen, John Steger, Frank Zadel, Tony Fatur, Gačmer Vidrich, Jack Korzun in Frank Zupančič; Tony Starc, 10c, skupaj \$17.50 (nabral Tony Zupančič).

Chicago, Ill.: Oscar Godina nabral na seji dr. "Pioneer" št. 559, SNPJ., \$7.00.

Glencoe, O.: Klub št. 2 JSZ., \$2.00.

Arma, Kans.: Dr. št. 434 SNPJ., \$2; Martin Krusic, 50c, skupaj \$2.50.

Bon Air, Pa.: po 25c: Peter Bukovec, Frank Turšič, John Kušar, John Svete, Jos. Luzar, Ant. Peršin, Ant. Germek; John Medle 10c, skupaj \$1.85 (poslal P. Bukovec).

Johnstown, Pa.: po 50c: Frank Zalar in Frank Fromske; po 25c: Frank Chuchek, Frank Kenney, Frank Valter, Frank Zupan, Mike Lampret, Tony Sturm, Andrew Vidrich, John Langerholz, Joseph Glavach, Martin Ključevšek, Mike Krofina, Louis Amer, Joseph Rogel, Frank Ključevšek, John Kobal, Chas. Rogel in John Lausche, skupaj \$5.25 (nabral Martin Ključevšek).

Arma, Kans.: Dr. "Sunflower" št. 609 SNPJ., \$2.

Gillespie, Ill.: po \$1: Mike Lube, John Gornik, John Krainz; George Verčič, 50c; Rudolph Mazel, 35c; John Alič, 30c; po 25c: Paul Jesih in Chas. Guna, skupaj \$4.15, (nabral John Krainz).

Maynard, O.: Dr. št. 275 SNPJ., \$1.00.

Cleveland, O.: Viktor Steh, \$5; po 50c: Jos. Volk in John Zužek; Anton Abram, 20c, skupaj \$6.20 (nabral John Krebelj). Po \$1: Fr. Žiberna in Anton Epich; po 50c: Aug. Kužnik, Fr. Bogolin, Mike Cvelbar, Andy Spik in Ant. Garden; po 25c: Karl Kump, A. Vehar, A. Puntar, John Grozina, Fr. Popotnik, Joe Mishmash, John Škufca, skupaj \$6.25 (nabral A. Garden).

Waukegan, Ill.: Dr. št. 119 SNPJ., \$2; Frances Zakovšek, 50c, skupaj \$2.50.

Chicago, Ill.: Dr. št. 1 SNPJ., \$2; Luka Mesič, \$1, skupaj \$3.00.

Kenmore, O.: Dr. št. 535 SNPJ., \$2.00.

Willard, Wis.: Klub št. 12 JSZ., \$2.00.

Chicago, Ill.: po \$2: Klub št. 20 JSZ., Sam Bojanovich, Peter Kokotovich in George Maslach; Ernest Schiller, \$1; August Schiller, 50c; Pojo Bugarski, 38c; po 25c: John Paulich, Roscoe Harrell, Ilija Dragosavac,

Milan Mrdjanovich; Blastica Galli, John Lalich in Boris Kondan, skupaj \$11.63 (poslal S. Bojanovich).

Barberton, O.: Po \$1: Joe Jereb, Anton Valencich, Paul Bolha, Anton Pečnik, Frank Kocjancich, Joe Hiti, Frank Likovich, Joe Sustarsich, John Jankovich; po 50c: Joe Skraba, Matevž Skraba, Anton Jakich, Frank Markovich, Alojz Križaj, Frank Smuk, Joe Praportnik, Joe Androš, Anton Žagar, Henry Fidek, Matija Usnik, Lovrenc Frank, Frank Poje, Frank Markovich, Joe Čič, Jack Penko, John Klančar, Josephine Platnar, Mary Jereb, Mary Valencich, Joe Germ, Frank Boh, Mary Boh; po 35c: Matt Platnar, Frank Bajc, John Klun; Steve Nasary 28c; po 25c: Frank Petrovich, Frank Steblaj, Frank Grum, John Župi, Frank Vekar, Stanley Petrich, Joe Micich, Mike Kopač, John Mayer, Frank Germ, Louis Valant. Skupaj \$24.58 (poslal John Jankovich).

Skupaj v tem izkazu \$303.13, prejšnji izkaz \$523.48, skupaj \$826.61.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

of Proletarec, published weekly at 3639 W. 26th Street, Chicago, Ill., October 1st, 1928.
State of Illinois, County of Cook, ss.

Before me, a notary public, in and for the state and county aforesaid, personally appeared Chas. Pogorelec, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the business manager of the Proletarec and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management, of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form. to-wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor and business managers are: Publisher, Yugoslav Workmen's Publishing Company, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; editor, Frank Zaitz, 2642 S. Ridgeway Ave.; managing editor, Frank Zaitz, 2642 S. Ridgeway Ave.; business manager, Chas. Pogorelec, 2218 So. Ridgeway Ave.

2. That the owners are: (give names and addresses of individual owners, or, if a corporation, give its name and the names and addresses of stockholders owning or holding 1 per cent or more

of the total amount of stock.) Slovene Section, Yugoslav Socialist Federation.

Trustees: John Olip, 2426 S. Clifton Park Ave.; Frank Alesh, 2124 S. Crawford Ave.; Vinko Lecniskar, 2758 So. Ridgeway Ave.; Philip Godina, 3211 S. Crawford Ave.; Fred A. Vidar, 2713 S. Avers Ave.; Peter Bernik, 2758 So. Ridgeway Ave.; Donald J. Lotrich, 1937 S. Trumbull Ave., all in Chicago, Ill.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state.) None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest, direct or indirect, in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

CHAS. POGORELEC, Business Manager.
Sworn to and subscribed before me this 27th day of Sept., 1928.
ANTON BINA, Notary Public.
(My commission expires December 20, 1930.)

SLAVNOSTNA OTVORITEV DRUŠTVENEGA DOMA V BON AIRJU.

BON AIR, PA. — Društvo "Napredni Slovenci" št. 254 SNPJ. v Bon Airju bo imelo v soboto 13. oktobra ob 4. popoldne slavnostno otvoritev svojega doma. Vstopnina za moške je 50c, ženske pa so vstopnine proste. Na to slavnost in veselico so vabljeni vsi rojaki ter rojakinje, društva, klubi in kulturne organizacije tega okrožja, in dobrodošli nam bodo seveda tudi vsi oni, ki pridejo iz oddaljenjših krajev. Govoril bo Andrew Vidrich, gl. podpredsednik SNPJ. Imeli bomo fino godbo, postrežba bo izborna, zabave dovolj za vse. — Peter Bukovec.

KALIFORNIJSKO GROZDJE IN MOŠT

Obrnite se za grozdje ali mošt na nas.
Sode in druge potrebščine dobite pri nas.

LAWRENCE LOTRICH & JOSEPH P. KRISTAN

Razpečevalci kalifornijskega grozdja.

1937 So. Trumbull Ave., Tel.: Rockwell 8426.

1819 West 22nd St., Tel.: Canal 6446.

CHICAGO, ILL.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

se priporoča rojakom v Ameriki za vse finančne transakcije.

Njene ameriške zveze so:
1.) S. N. P. J. v Chicagu. 2.) Amalgamated Trust and Savings Bank, Chicago, Ill., 111 West Jackson Blvd. 3.) Amalgamated Bank of New York, 11—15 Union Square, New York. 4.) Frank Sakser State Bank, New York.

Hranilne vloge obrestuje

nevezane po 5%
vezane po 7%

Denar za našo banko se lahko pošlje eni teh bank s pristavkom:

Na račun Zadružne banke, (On account of Zadružna Banka), Ljubljana, Jugoslavia

Zadružni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu namenu naj služi. Obračajte se v vseh bančnih in podobnih poslih na naš zadružni zavod.

Ivan Kaker

V letih 1906-1910 je bil Ivan Kaker splošno znana osebnost. Deloval je v Chicagu kot slovenski svobodomiselni časnikar, književnik in učitelj. Ko se je potem preselil s svojo družino v Milwaukee, kjer je ostal do konca svojih dni, je z javnim delovanjem prenehal. Od kraja se je pečal z notarskimi in podobnimi posli, nato pa začel s tiskarno, v kateri je izvrševal, večinoma sam, razne komercialne tiskovine. V Večletni bolezn mu je hiralo tudi podjetje, ki je gazilo v dolgove.

Dne 14. septembra je Ivan Kaker umrl. Podlegel je sladkorni bolezni, kateri se ga je lotila pred štirimi leti. — Zapušča soprogo in štiri hčere.

Ivan Kaker je bil rojen 28. marca 1875 v Ljubnem, okraj Celje, na Štajerskem. Studiral je v Celju in postal učitelj. "Prosveta" poroča o njemu med drugim:

"Ivan Kaker je bil svobodomiselni časnikar in književnik, razširjevalec poljudne znanosti in buditelj našega ljudstva v Ameriki dobra štiri leta, predno se je umaknil iz javnosti v zatišje milwauške naselbine, kjer je posvetil ostala leta svojega življenja le krogu svoje družine. Mlajši naseljenci ga seveda ne poznajo, toda starejši, ki so bili v Ameriki pred dva- in dvajsetimi leti in ki so zasledovali takratno naše boje s klerikalci, zlasti pa 'čikaško afero' pred zveznim sodiščem, se lahko še spominjajo Kakerja.

Ko je dovršil študije, je služboval v raznih krajih svoje domače dežele, toda že od mladega je zasovražil

tradicionalno laž in hinavstvo. Bil je vnet svobodomislec in to ga je kmalu spravilo v nemilost pri klerikalnih organih, ki so imeli veliko besedo pri deljenju drobtin učiteljskih služb. Maščevanje zanj je prišlo, ko je opustil obvezno molitev v šoli. Spodili so ga iz službe kljub temu, da je bil dober učitelj.

Leta 1906 je prišel v Ameriko z ženo in hčerko. Prišel je v Chicago, kjer je dobil službo urednika pri "Glasu Svobode." Naslednjega leta sta Ivan Kaker in Ivan Molek "kupila" omenjeni list od lastnika Martina Konde. Kaker je nadaljeval uredniško delo. Tedaj so prišli znani sodnijski pogoni. Kaker je bil trikrat ali štirikrat aretiran in končno je bil obsojen na leto dni zapora radi nekega "lascivnega" dopisa iz La Salla. V zaporu je bil dva meseca in potem izpuščen. Ti udarci pa niso potrli Kakerja — kakor tudi drugih ne — temveč so ga še bolj razvneli za izobraževalno delo.

V jeseni 1907 se je Martin Konda sprl s "kupce-ma" njegovega lista in vzel list nazaj. Kaker je izgubil službo in začel izdajati lastno mesečno revijo "Izobraževalno knjižnico," katero mu je tiskal Frank Bernik v So. Chicagu. Izšle so štiri številke in revija je morala prenehati radi pomanjkanja denarja. Kasneje je Kaker pomagal pri urejevanju "Proletarca" in izdal je brošuro "Kako so nastale vere in bogovi," katere vsebino je prevedel iz raznih virov, največ iz nemških. Pomagal je tudi prevesti Upton Sinclairjevo povest "Jungle", in sicer drugo polovico knjige, ki jo je založil "Proletarec" in katera je že davno razprodana.

Kaker je takoj po prihodu v Ameriko vstopil v SNPJ. Bil je član društva Narodni vitezi št. 39 v Chi-

Dr. Otis M. Walter

Zdravnik in kirurg

4002 West 26th Street, Chicago, Ill.

Uradne ure:

Od 2. do 4. popoldne in od 6. do 7:30 zvečer.

TEL.: LAWDALE 4872.

Frank Mivšek

COAL, COKE AND
WOOD, GRAVEL.

Waukegan, Ill.

Phone 2726

SLOVENSKA PEKARNA

Slovcem in Hrvatom

v North Chicago-Waukegan, Ill.,

priporočamo moderno,
higijenično pekarno

"ROYAL BAKERY"

Gospodinje, vprašajte pri vašem trgovcu
vedno in povsod za kruh iz naše pekarne.

ANTON F. ŽAGAR,

lastnik

1724 So. Sheridan Rd.

Tel. 5524

North Chicago, Ill.

OGDEN HIGHWAY GARAGE

Gasolinska postaja in zaloge
avtomobilskih potrebščin.
Popravljamo avtomobile.
Se priporoča Slovencem.

John Thaler & Ciril Obed
lastnika.

4841 Ogden Ave., Cicero, Ill.

Tel.: Cicero, 2687.

FENCL'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel.: Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.
Cene zmerne. Postrežba točna.

Pristopajte k
SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik
"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanovljajte nova društva. Deset članov (ic) je
treba za novo društvo. Naslov za list in za tajni-
štvo je:

2657 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.

cagu. V letu 1910 je dobil službo tajniškega pomočnika v gl. uradu SNPJ. Pomagal je tajniku Johnu Verderbarju, ki je takrat nastopil svojo službo. V tem času je dopisoval v "Glasilo SNPJ.", ki je tedaj izhajalo kot tednik pod urrejevanjem Franka Keržeta. Kmalu potem pa se je Kaker preselil v Milwaukee s svojo družino in odprl notarsko pisarno v Reed ulici. S književnim delovanjem je popolnoma prenehal. Imel pa je željo, da bi to delo obnovil. Komaj dve leti je tega, ko ga je obiskal njegov stari prijatelj Molek v Milwaukeeju in Kaker — dasi že težko bolan — mu je rekel, da namerava, če ozdravi, začeti z izdajanjem znanstvene revije. Dokaj let je notaril in potem je odprl majhno tiskarno za razna lična komercialna dela, katera je večidel sam stavil. Bil je izvrsten risar napisov in črkovnih okraskov.

Ivan Kaker ni pisal izvornih del, razen polemičnih člankov in kratkih sestavkov, ki so bili objavljeni v "Glasu Svobode", "Proletarcu" in njegovi "Izobraževalni knjižnici." Bil pa je izredno dober prevajalec iz nemščine. Njegovi prevodi, in sploh vsi spisi, se odlikujejo po lepi slovenščini. Bil je dober pisatelj in slovník. Najrajši je delal na znanstvenih prevodih. Za svojo revijo je prevedel Haecklove "Svetovne uganke" in dolgo delo od grofa Hoensbroechea "Papeštvo"; žal, da sta oba preveda izšla le deloma vsled prenehanja revije. Prevedel je tudi "Ligvorjansko moralo", od Tolstoja "Moje verstvo" in dolgo vrsto drugih sličnih spisov, ki so izšli v "Glasu Svobode" in "Proletarcu."

MARTIN BARETINCIC

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

ANTOINETTE BEAUTY PARLOR

FRANCES A. TAUCHAR, lastnica

Edino slovensko podjetje te vrste v Chicagu.
Permanent waving, marcelling, finger and water waving etc.

Znižane cene za stalne kljentinje.

3525 W. 26th STREET, CHICAGO, ILL.
Tel.: Crawford 1031.

Tel.: Crawford 2893.

Dr. Andrew Furlan

edini slovenski
ZOBOZDRAVNIK
V CHICAGO

3341 West 26th Street.

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 6. popoldne in od 7. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop.

VŠČIPCI

NE HVALI DNEVA PRED VEČEROM.

Pirc je v "A.D." prvi dan konvencije pisal: "Česar še ni dosegla nobena unija na svetu, nobena delavska organizacija, to so dosegli delegati Slovenske Dobrodelne Zveze. Delajo samo sedem ur na dan! Blaženi časi! Osem dolarjev znaša dnevnicca. Pa vseeno garantirajo, da bodo gotovi v treh in pol dni. Well, tudi napredek. Je veliko dela, toda so delegatje zelo kratkih jezikov in veliko povedo, kadar zinejo. Tako je prav."

Prerokovanje se Mr. Lojzetu ni uresničilo. Konvencija je zborovala pet dni in peti dan je delala celo "overtime" do polnoči. In jeziki niso bili nič prekratki; marsikdo je govoril na dolgo in široko in nič povedal. — *Arhivar.*

BROPHY — "BIVŠI PROGRESIVAC".

"Radnik" in "Daily Worker" ter skupina okrog National Miners unije imenuje Brophyja "bivši progresivec". Čemu? Zato, ker ne pusti, da bi ga še izrabljali za orodje pri razbijanju že itak dovolj razbite U. M. W. of A. — *I. Pinevič.*

ZAPRISEŽENE IZJAVE.

Da bo enkrat konec sumničenjam, predlagam: Nace Žlemberger naj dobi zapriseženo izjavo, da je delal pri delitvi podpore zastoj in da jo je pravično

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street

Stan 2225 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.
Tel. na domu Crawford 8440, v uradu Crawford 2212-2213. Uraduje od 2. do 4. pop., izvzemši torek in petek, in od 6. do 8. zvečer vsak dan.

ANTON ZORNIK

HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.

Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regahij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriških, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

ZMERNE CENE IN TOČNA POSTREŽBA.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se topla priporočam.

delil, da ni bil nikoli butleger, da Hrvatom ni delal krivice, da ni star, da ni oženjen, in da res živi v vasi Glencoe, okraj Belmont, Država Ohio. Zaprisego naj potrdi g. Šepič v Neffsu ter Radnikov štab.

John Terčelj naj z zapriseženo izjavo dokaže, da je pri razpolaganju s stavkovnim skladom res upošteval stavkarje in njihove družine, da je podporo resnično razdelil, in da je pri tem poslu res trpel škodo na času in da ni obogatel pri delu za svoje brate. Pri-sego naj potrdi Jernej Hafner.

Jože Zavertnik naj poda zapriseženo izjavo, da ne kupuje bondov za SNPJ, in da ne jemlje komišna. Pri-sego naj mu potrdi župnik, ki pridiga evangelij "kravje potice" ter "šusa purfla".

Ivan Molek naj dobi zapriseženo izjavo, da se je človek res razvil iz nižjih bitij, da je evolucija dejstvo, ne domišljija, in to izjavo naj mu zapriseže ter potrdi fajmošter Trunk.

Proletarec naj dokaže, da ni izdajalski list, da ni sluga buržoazije, zapriseženo izjavo pa naj mu potrdi-jo Chas. Bartulovič, S. Zinič in Zvonko Novak.

Elbin Kristan naj zapriseže, da ni vzel milijona v milijonskem fondu, da ni prodal Trsta in Reke ter pol milijona primorskih Slovencev Italiji, prisego pa mu morajo potrditi Jeričev Jerič, pater Kazimir, Lojze Pirc in sent-clairski Kunde.

Charles Pogorelec naj dobi zapriseženo izjavo, da ni prodal minnesotskih rudarjev, in da ni on kriv, ker se jim slabo godi, in da niso bili in niso odpuščani iz službe po njegovem navodilu, prisego pa naj mu potrdi glavni stan Oliver Iron Mining kompanije.

Ko se vse to zgodi, bom podal tudi jaz zapriseže-no izjavo, da se v moji in drugih glavah "vendarle vrti". — A. Zabredel.

ČUDEN TEDNIK, KI DIŠI PO GOLJUFIJI.

Da je posmrtno življenje mogoče, dokazuje "Glas Svobode". Prikaže se na vsake štiri ali pet tednov, včasih pa ne pride strašit kar po dva meseca skupaj.

Sedaj, ko imajo republikanci in demokratje denar, bo zopet strašil do volitev vsaki teden. Zadnjič je izšel 24. avgusta, potem pa ga ni bilo do 28. septembra. Tekoča številka dne 24. avgusta je bila 34, torej izhaja "vsak teden". Tekoča številka dne 28. sept. je bila 39, torej izhaja "redno". Kaj pa, če oglaševalci "pogruntajo" ta trik in goljuflijo? To je nevarno za tiste, ki varajo, Bingelj bo pa goat. Naj še povem, da je "G. S." še vedno posest neke židovske oglaševalne agenture. — *Arhivar.*

JE TUDI ZA VŠČIPCE

Z veseljem podpiram protipredlog N. Zlembergerja, da "Vščipci" ostanejo. Tak humor je dober in vsak list ima kako posebnost. Smelo trdim, da je za ohranitev "Vščipcev" 95% čitateljev, ki jih čitajo, četudi se vsakdo ne strinja z vsakim "vščipljajem".

G. Smrekar, Aliquippa, Pa.

Ali se kedaj potrudite, da bi tudi vaša organizacija oglašala svoje priredbe v "Proletarcu"?

STE LI VEDNO SLABE VOLJE?

Ako ste slabe volje, tedaj poskusite

Trinerjevo Grenko Vino

ki vas popolnoma prevredni. Kremžavost se spremeni v nasmeh, vi se boste počutili novega moža. Ta zanesljiva želodčna tonika odpravi neprebavnost, slab apetit, zaprtje in glavobol. V vseh lekarnah. Pišite po brezplačni vzorec na Jos. Triner Co., 1333 So. Ashland Ave., Chicago, Ill., in priložite 10c za poštno troško.

KUPON ZA BREZPLAČNI VZOREC

Ime
Ulica
Mesto, država

PRIPOROČAMO,

da redno hranite pri nas, mi pa bomo imeli na skrbi, da bodo vaše vloge obrestonosne ter varne in da vam bodo pomagale za vas.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

OTTO KASPAR, predsednik.

